

EILANDRAAD MARKEN

TOEKOMST VISIE

MARKEN

2021-2025

VOORWOORD

Twee jaar geleden had ik, bij mijn aantreden als voorzitter van de Eilandraad, één doel voor ogen: het realiseren van woningbouw op Marken. De Eilandraad is in 2001 opgericht om juist dit doel te bewerkstelligen. Sinds de oprichting is op Marken zeker sprake geweest van ontwikkelingen aangaande woningbouw. Feit is echter ook dat dit op het moment van schrijven nog niet afdoende is om aan de behoefte aan woningen te voldoen. Nog altijd zetten wij ons met de Eilandraad vol overgave in om resultaten te boeken op dit gebied.

Inmiddels ben ik door de jaren heen ook tot het inzicht gekomen dat de Eilandraad veel meer omvat dan alleen het streven naar woningbouw. De stichting is uitgegroeid naar een status van volwaardig gesprekspartner voor overheden en andere maatschappelijke instellingen. Zij maken dankbaar gebruik van de expertise en kennis die binnen de Eilandraad aanwezig is om op diverse gebieden passend beleid samen te stellen.

Recentelijk is het vormen van een eigen jeugdraad binnen de Eilandraad mijns inziens een parel op onze kroon. Dit vind ik niet alleen omdat de jeugd hierdoor participeert in het meedenken over hun eigen toekomstige leefomgeving. Zij doet hiermee eveneens relevante bestuurlijke ervaring op. Hierdoor leggen we gezamenlijk een basis voor het bestaansrecht en de continuïteit van de Eilandraad.

Voor u ligt de door de Eilandraad opgestelde visie voor de toekomst van Marken voor de komende vijf jaar. Een visie die is opgesteld door een dwarsdoorsnede van de inwoners van Marken. Zij zijn vertegenwoordigd in onze werkgroepen. Er is nagedacht door mensen uit vrijwel elke leeftijdscategorie over wat zij met hun leefomgeving willen. Te denken valt aan wensen met betrekking tot woningbouw, verkeer, zorg, natuur en milieu, toerisme en vele andere onderwerpen. Oftewel: belangrijke elementen die te maken hebben met de leefbaarheid in de eigen woonplaats.

Wat mij als voorzitter met trots vervult is het feit dat, in tijden van toenemende individualisering en een wereldwijde pandemie, de Marker inwoners initiatief tonen door na te denken over hun eigen toekomst. De tijd en moeite nemen die visie vast te leggen zodat deze bij onze gemeente en andere relevante organisaties kenbaar wordt gemaakt. Wij danken de Gemeente Waterland dat zij ons de gelegenheid biedt onze burgerparticipatie naar haar toe altijd tot uiting te kunnen brengen. Ik ben van mening dat de inwoners van Marken dit met hun constructieve houding en inbreng ook verdienen. De Eilandraad etaleert dit nu wederom middels het schrijven van deze toekomstvisie. Wij zijn ervan overtuigd dat wij, met inspanning van beide kanten, de komende vijf jaar veel van de in dit document omschreven punten gaan realiseren. Samen met onze gemeente komen wij verder.

Ik sluit af met een woord van dank aan allen die met passie hebben meegewerkt aan de samenstelling van de toekomstvisie van de Eilandraad voor de jaren 2021-2025. Zij hebben hiermee de behoeften en wensen van de inwoners van Marken helder uiteengezet. Ik wil tot slot een woord van dank uitspreken naar alle sponsors die het uitbrengen van deze toekomstvisie mogelijk hebben gemaakt.

Cees van Altena
Voorzitter Stichting Eilandraad Marken

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
Samenvatting	6
Speerpunten toekomstvisie Marken 2021 - 2025	10
Introductie	13
Visie voor Marken op wonen	14
Visie voor Marken op onderwijs (school en kinderopvang)	19
Visie voor Marken op toerisme	21
Visie voor Marken op openbaar vervoer	24
Visie voor Marken op verkeer	26
Visie voor Marken op zorg en welzijn	28
Visie projectteam Zorgplan Marken	32
Visie promotie van 'Mooi wonen op Marken'	36
Visie van de jeugdraad	40
Visie voor Marken op natuur en milieu	44
Visie voor Marken op openbare ruimte	46
Visie voor Marken op versterking en onderhoud omringdijk en haven	50
Visie voor Marken op voorzieningen	54
Nawoord	57
Colofon	59
Bijlage 1 (samenvatting prioriteiten Eilandraad en inbreng betrokken partijen)	60
Bijlage 2 (visiedocument toekomst wonen en zorg op Marken)	64
Bijlage 3 (Dorpshuis Het Trefpunt)	66
Bijlage 4 (Brandweer Marken)	68
Bijlage 5 (KNRM)	70

SAMENVATTING

De toekomst van Marken valt of staat zoals op elke bewoonde plek met hoe leefbaar zij is. De Eilandraad zet zich al decennia in voor deze leefbaarheid. Het besef van het belang hiervan neemt louter toe door actuele beïnvloedingsfactoren. Vergrijzing, krimp, een gebrek aan betaalbare woningen en voorzieningen die onder druk komen te staan: de noodzaak voor burgerparticipatie vanuit de Marker gemeenschap neemt met de dag toe. De Eilandraad zet zich in om deze vorm van participatie op Marken te organiseren in de vorm van werkgroepen met elk een eigen expertise.

De komst van nieuwe woningen is in de eerste plaats essentieel om een basis voor toekomstige leefbaarheid te leggen. Immers: zonder een plek om te wonen trekken mensen weg en is Marken niet in staat nieuwe inwoners te huisvesten. Er moet een divers aanbod aan woningen zijn voor elke doelgroep om een gezonde demografische samenstelling te (blijven) realiseren. De Eilandraad doet alles dat binnen haar vermogen ligt om de mismatch op de Marker woningmarkt met betrekking tot vraag en aanbod te helpen oplossen. Dit kan echter niet zonder nauwe samenwerking met de Gemeente Waterland op alle vlakken die dit onderwerp raken. Zoals het doen van onderzoek, ondersteuning bij (provinciale) omgevingsplannen en het in het belang van Marken meewerken aan realisatie van nieuwbouwprojecten.

Een fijne plek om te wonen trekt mensen. Marken is zo'n plek. Het vizier van de Eilandraad is gericht op het aantrekken van jonge mensen. Het hebben van goed basisonderwijs met daarnaast een peuterspeelzaal en (buitenschoolse) kinderopvang is essentieel voor een goed vestigingsklimaat. Het huidige schoolgebouw op Marken is aan het einde van haar levensduur. De Eilandraad wil, in samenwerking en met budget van zowel CPOW (de overkoepelende organisatie waarvan basisschool De Rietlanden

onderdeel uitmaakt) als de Gemeente Waterland, een zogenoemde NATUUR school realiseren in een nieuw gebouw met daarbij een multifunctionele in-door sporthal.

Marken heeft niet alleen voor haar huidig en toekomstig inwoners veel te bieden. Ook bezoekers van buitenaf bezoeken Marken veelvuldig als toeristische trekpleister nabij Amsterdam. Marken is een cultureel fenomeen met daarin oer-Hollandse elementen. Dit alles is rondom omgeven door water. De Eilandraad zet zich in om een (be)leefbaar Marken te behouden inzake toerisme. Samen met de Gemeente Waterland werkt het aan duurzaam toerisme met meerwaarde voor bewoners, ondernemers, overheid (gemeente) en bezoekers. Afspraken met de Gemeente Waterland zijn vastgelegd in een convenant dat nog door partijen moet worden ondertekend waarbij de gemeente evalueert wat hiervan de resultaten zijn.

Om van en naar Marken te komen is het voor zowel inwoners als bezoekers van belang dat er een goede en realistische dienstregeling is. De huidige aansluiting van de bus van vervoerder EBS op de metro Noord-Zuidlijn in Amsterdam is uitstekend. Er is nu ook een bus opgenomen in het Nachtnet. Het is van belang dat de Eilandraad zich samen met de Gemeente Waterland en vervoerder EBS blijft inzetten voor het behoud van de huidige dienstregeling en waar mogelijk verbeteringen.

De bus is slechts één van de vele vormen van vervoer die Marken aandoet. Het realiseren van een goede visie op het verkeer op Marken is onmisbaar. De Eilandraad adviseert en inspireert op het gebied van verkeer en mobiliteit. Zij denkt, al dan niet in samenwerking met de Gemeente Waterland en/of andere partijen, na over verbeteringen. Partijen, met soms tegengestelde belangen, worden bij elkaar ge-

bracht om te komen tot oplossingen. De Eilandraad verwacht de goede lijn in de contacten met de ambtenaar en de wethouder van de Gemeente Waterland te continueren.

Een kern als Marken is gezegend met een goed niveau aan voorzieningen. Het voortzetten hiervan is verre van vanzelfsprekend. Er zullen maatregelen getroffen moeten worden aangaande twee belangrijke ontwikkelingen: wonen met een zorgvraag op Marken en het behoud van medische zorg op het eiland. De Eilandraad zet in op een levensloopbestendig Marken waar bewoners van geboorte tot overlijden wonen en waar alleen specialistische zorg buiten de eigen woonplaats plaatsvindt.

Het projectteam Zorgplan Marken maakt zich, met betrekking tot het aanpakken van de zorg-

vraag, vooral sterk voor de ontwikkeling van de locatie aan de Hoogkamplaan. Er zijn alternatieven maar de Eilandraad ziet dit als de beste optie. De Hoogkamplaan is de ideale plek om ouderenwoningen, jongerenwoningen, woon-zorgconcept(en), een nieuw medisch centrum en een 24-uurs post voor thuiszorgorganisaties met elkaar te combineren. Daarnaast ziet het projectteam dat de huisvesting in het medisch centrum aan de Buurterstraat niet voldoet aan de huidige normering voor praktijkruimten en constateert tevens dat de gemeente overweegt dit pand te verkopen. Een nieuw medisch centrum kan ook worden meegenomen in de hierboven genoemde planvorming aan de Hoogkamplaan. Het perceel van Evean tussen de Patmoskerk en de dijk zou eveneens in die plannen betrokken kunnen worden. De Gemeente Waterland dient in bovenstaande de regie te nemen.

Het behouden van huidige en het aantrekken van nieuwe inwoners op Marken is één van de speerpunten in de visie voor de komende jaren. De wens is dat de komende woningen uit de nieuwbouwprojecten door met name jonge gezinnen bewoond gaan worden. Zij vormen, samen met gezinnen die nu al op Marken wonen, de levensader voor het toekomstig voorzieningenniveau en het verenigingsleven. Het is belangrijk Marken te positioneren als een aantrekkelijke plek om te wonen en om kinderen naar school en kinderopvang te laten gaan. De Eilandraad wil samen met de Gemeente Waterland optrekken om Marken qua totaal aantal inwoners in de gewenste richting omhoog te stuwen.

De jeugd op Marken is een belangrijke doelgroep in het verbeteren van de huidige en toekomstige leefbaarheid. De Eilandraad geeft middels een eigen jeugdraad de Marker jeugd een stem om ervoor te zorgen dat zij zich gehoord voelen. Maatschappelijk actuele thema's zoals eenzaamheid, pesten onder jongeren en drank- en drugsgebruik worden door de jeugdraad geadresseerd. Hierin maakt zij gebruik van kennis en kunde vanuit de Gemeente Waterland. Deze samenwerking dient zich voort te zetten en vooral uit te breiden. De jeugdraad heeft daarnaast raakvlakken met andere thema's zoals wonen, openbaar vervoer, zorg en welzijn maar ook met natuur en milieu.

Marken is een eiland met een unieke verscheidenheid aan natuur. Het behoud en de versterking van de grote biodiversiteit is essentieel richting de toekomst. De Eilandraad wil een gezonde leefomgeving bevorderen met bewustwording voor natuur en milieu. Er worden activiteiten ten bate van de natuur uitgevoerd. Zoals de 'meekoppelkansen' die worden benut met de naderende dijkversterking. Natuurvriendelijke oevers en acties ter stimulering van (water)vogels zijn hiervan voorbeelden. Er zijn echter ook zaken die de natuur bedreigen zoals windmolens in Natura2000 gebied. Dit verdient meer dan gemiddelde aandacht. Natuur en milieu vormen kernelementen in de visie van de Eilandraad. Het informeren van inwoners en belanghebbenden ver-

sterkt de bewustwording. Er wordt ingezet op een (letterlijk) duurzame relatie met de Gemeente Waterland aangaande de Marker natuur en het milieu. De openbare ruimte heeft raakvlakken met vele thema's uit deze toekomstvisie. De Eilandraad wil dat Marken en haar toegangsweg functioneel, schoon, heel en veilig is. Dit past ook bij de toplocatie die Marken vervult als toeristische attractie. De gemeente dient haar beheertaak proactief uit te voeren en de Eilandraad hierbij te betrekken via bestaande overleggen en via communicatie met haar beleidsambtenaren. Verder verwacht de Eilandraad dat de gemeente nogmaals met haar in gesprek gaat over mogelijkheden aangaande het gewenste plus-niveau binnen de historische kern.

Tot slot komt de dijkversterking op Marken steeds dichterbij. De Eilandraad heeft deze opdracht gedelegeerd aan de werkgroep dijkversterking. Namens de inwoners van Marken is zij gesprekspartner richting Rijkswaterstaat (RWS), Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en hun aannemers. Via diverse communicatiekanalen is er structureel verbinding met inwoners. Zij worden meegenomen in de voortgang en de te maken keuzes richting een (water)veilig Marken in de komende vijftig jaar. Een hernieuwde samenwerking met de Gemeente Waterland is hierin essentieel. De Eilandraad verwacht van de Gemeente Waterland dat de in deze visie beschreven ambities serieus ter hand worden genomen. De Eilandraad gaat zich voor al het bovenstaande vol overgave inzetten om de gemeente hierin te ondersteunen.

Speerpunten toekomstvisie Marken 2021 - 2025

In dit hoofdstuk zijn de belangrijkste speerpunten uit deze toekomstvisie omschreven. Wij verwijzen hierbij tevens naar bijlage 1 van dit document om een samenvatting te zien van de prioriteiten van de Eilandraad en de inbreng van betrokken partijen.

1) Algemeen Eilandraad

- volwaardig gesprekspartner overheden en maatschappelijke instellingen;
- betrekken werkgroepen en inwoners van Marken;
- benutten toekomstvisie 2021 - 2025 als referentiekader;
- borgen balans, capaciteit en kwaliteit van vrijwilligers;
- focus op informeren, adviseren en verbinden;
- samenwerken met de Gemeente Waterland waarbij de Eilandraad vooral faciliteert;

2) Wonen (inclusief promotie)

- minimaal 150 woningen realiseren in de komende vijf jaar;
- promotie van wonen op Marken voor het aantrekken van jonge gezinnen;
- tegengaan recreatiewoningen en verkrotting;
- beter mogelijk maken onderhoud en verduurzamen monumenten;

3) Onderwijs en kinderopvang

- realiseren van een nieuw schoolgebouw met multifunctionele sporthal;
- aanbieden en promoten voor- en naschoolse opvang in belang behoud basisschool;

4) Toerisme

- na corona komen tot kwaliteitstoerisme voor het behoud van een (be)leefbaar Marken;
- dit uitgangspunt borgen middels een door zo veel mogelijk partijen te tekenen convenant;

5) Openbaar vervoer

- behoud frequentie en kwaliteit, ook na de pandemie;
- vindbaarheid openbaar vervoer naar Marken vanaf Amsterdam Centraal Station verbeteren;

6) Verkeer

- beperken overlast en schade;
- borgen verkeersveiligheid;

7) Zorg en welzijn

- ontwikkelen locatie Hoogkamplaan en/of Buurterstraat ten behoeve van zorg en welzijn;
- realiseren zorgconcepten Buurtwonen, Herbergier en Volledig Pakket Thuis;
- realiseren van een 24 uren zorgpost voor thuiszorgorganisaties;
- realiseren van een nieuw medisch centrum voor huisarts, tandarts, apotheek en fysiotherapeut;
- realiseren ouderenwoningen met domotica t.b.v. zorg op afstand;

- het via de WMO beter mogelijk maken van woningaanpassingen voor het langer thuis wonen;
- ondersteunen niet lijfelijke mantelzorg (Voor Elkaar op Marken en Wonen Plus Waterland);

8) Jeugd

- betrekken en benutten jeugdraad voor zaken die hen betreffen;
- bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling en bestuurlijke ervaring van de jeugd;
- ervaring opdoen in belang continuïteit Eilandraad en betrokkenheid bij de Gemeente Waterland;
- ondersteunen bij campagnes zoals pesten, eenzaamheid en de 'Moedige moeders' (Volendam);

9) Natuur en milieu

- voorgenomen windmolens en/of zonneparken in balans brengen met de natuur;
- komen tot een natuurkaart van Marken;
- verdere versterking van de biodiversiteit;
- verhogen van bewustzijn aangaande natuur en milieu bij inwoners;

10) Openbare ruimte

- basisuitgangspunt is schoon, heel en veilig;
- onderhoudsniveau oude kern passend bij toeristische toplocatie;
- gemeente ziet zelf ook proactief toe op onderhoud door andere overheden;
- gemeente handhaaft op eigen beleid in het belang van kwaliteit van de openbare ruimte;

11) Dijkversterking

- gemeente is zichtbaar en betrokken tijdens de uitvoeringsfase;
- waterveiligheid blijft altijd leidend ('safety first and quality too');

12) Voorzieningen

- behoud van dorps huis, bibliotheek, supermarkt, geldautomaat en speeltuin;
- behoud brandweerpost en steunpunt KNRM;
- behoud van Stichting AED Marken-Uitdam en EHBO Marken;
- stimuleren van een hernieuwd dorpscafé;
- ondersteunen sportverenigingen (onder andere voetbal en tennis);
- ondersteunen culturele verenigingen (onder andere muziek, zang en toneel).

Wij willen met de Gemeente Waterland in gesprek over tijdstippen waarin wij gezamenlijk overleg voeren over bovenstaande speerpunten. De Eilandraad bestaat louter uit vrijwilligers die een baan en/of gezin hebben. Overdag vergaderen is voor hen soms bijna niet te doen. Tenzij zij vrije uren opnemen om een vergadering bij te wonen. Wij denken dat wij hierin, zeker in het huidige digitale tijdperk, samen met onze gemeente tot verbeteringen kunnen komen.

“Leer van gisteren, leef voor vandaag, hoop voor morgen. Belangrijk is nooit te stoppen met het stellen van vragen” (vrij naar Albert Einstein)

Introductie

Leefbaarheid voor Marken: een visie voor de toekomst

Zes jaar geleden is door de Stichting Eilandraad Marken in samenspraak met de Gemeente Waterland een integrale visie ontwikkeld in het kader van toerisme, veiligheid (dijkversterking) en ruimtelijke ordening. Deze is door de Gemeente Waterland positief ontvangen. Door het werk van de vele vrijwilligers met elk een eigen expertise is er een inhoudelijke visie gepresenteerd op voor Marken belangrijke onderwerpen.

Inmiddels zijn we enkele jaren en een pandemie verder. Een virus dat de wereld op het moment van schrijven stevig in haar greep heeft. Maar waar vele onderdelen van de maatschappij nagenoeg tot stilstand zijn gekomen durft de Eilandraad te stellen dat het voortgang blijft boeken. Samen met onze vrijwilligers. Samen met organisaties in het maatschappelijk domein. Samen met onze gemeente. Samen voor een leefbare toekomst voor Marken op zowel de korte als lange termijn.

Dit document bevat de door de Eilandraad uitgewerkte toekomstvisie voor de komende vijf jaar. In het afgelopen jaar is er hard gewerkt door de vele vrijwilligers om de visie per werkgroep uit te schrijven. In totaal zijn er nu elf actieve werkgroepen met elk een eigen onderwerp. De nieuwste werkgroep wordt gevormd door de zogenoemde 'jeugdraad'. Hiermee is ook de jeugd actief vertegenwoordigd binnen de Eilandraad. Daarmee is een lang gekoesterde wens gerealiseerd.

In de zomer van 2020 is elke werkgroep gevraagd aan de slag te gaan met een uitwerking van een toekomstvisie voor haar eigen

onderwerp. Per thema is een uiteenzetting gemaakt van de huidige situatie, wat er is bereikt, hetgeen nog in ontwikkeling is en wat een werkgroep verwacht in de samenwerking met de Gemeente Waterland.

Wij willen alle werkgroepen en de daarin actieve vrijwilligers danken voor hun input. Zonder hen had deze toekomstvisie nooit tot stand gekomen. Het document toont niet alleen onze visie op de toekomst. Het laat ook zien dat de burgerparticipatie op ons schiereiland springlevend is. Wanneer wij kijken naar het aantal vrijwilligers dat binnen de Eilandraad actief is, dan is dit aantal hoger dan ooit. Daarop zijn we trots en we willen dit verder uitbouwen naar de toekomst.

De visie die in 2015 is opgesteld is destijds door de Gemeente Waterland omschreven als een heldere analyse die bruikbaar is bij het opstellen van gemeentelijk beleid. De Eilandraad heeft haar uiterste best gedaan om ook deze visie tot een dergelijk succes te maken. Met daarin nog meer onderwerpen die relevant zijn om samen met de gemeente aan te werken.

Wij vragen alle lezers van dit document om met een open blik naar onze nieuwe visie te kijken. Wij hebben ambitieus ingezet maar beseffen ons dat onze wensen niet altijd kunnen worden ingewilligd. Wij zijn op zoek naar een open dialoog met de Gemeente Waterland waarin we uitdagingen gezamenlijk oppakken en problemen waar mogelijk oplossen. Wij wensen u veel plezier met het lezen van onze toekomstvisie.

Jaap Boes en Martijn Visser

(Auteurs namens Stichting Eilandraad Marken)

Visie voor Marken op wonen

De Eilandraad is twee decennia geleden in het leven geroepen vanuit de noodzaak om meer woningen op het eiland Marken te bouwen. In die periode zijn vele initiatieven ontplooid om dit doel te bereiken. In het huidige jaar 2021 staan we nog altijd voor dezelfde uitdagingen: het onderwerp wonen is voor de toekomstige leefbaarheid op Marken belangrijker dan ooit.

Huidige situatie

Wanneer de Eilandraad terugkijkt op de vooruitzichten zoals deze in 2015 zijn opgesteld dan trekken wij de conclusie dat een aantal zaken naar verwachting is verlopen. We zijn bijvoorbeeld op de goede weg wat betreft huisvesting voor de jeugd. Een belangrijk uitgangspunt is hierbij geweest dat de woningen aan de Hoogkamplaan worden gehandhaafd totdat nieuwe projecten zijn gerealiseerd. Daarnaast zijn we, met betrekking tot de mismatch tussen vraag en aanbod van woningen plus de doorstroming van ouderen naar kleinere woningen, op de goede weg. Waar, ondanks een aangenomen motie in de gemeenteraad, niets mee is gedaan is het zoeken naar oplossingen om verpaupering tegen te gaan.

De Eilandraad kan en mag nog niet tevreden zijn. Er is bijvoorbeeld een duidelijk waarneembare trend in het aankopen van woningen voor exploitatie in de recreatiesfeer. Dit varieert van weekendverblijf tot volledige vakantiewoning. Dit heeft duidelijk negatieve gevolgen voor de leefbaarheid.

Er zijn genoeg ontwikkelingen die een bijstelling van onze visie op wonen in dit document noodzakelijk maken. De woningnood is landelijk groter dan ooit. In 2015 hadden wij nog veelal te maken met een (landelijke) trend die een trek richting stedelijke gebieden liet zien. Inmiddels is door een oververhitte huizenmarkt het tegengestelde waarneembaar: een trek naar plaatsen dicht bij de grote steden doordat wonen in bijvoorbeeld Amsterdam voor velen

onbetaalbaar is. De gedachte dat de krapte op de woningmarkt van tijdelijke aard zou zijn is niet uitgekomen.

Er is op Marken geen goede balans in de demografische opbouw aan inwoners door middel van natuurlijk verloop door geboorte en overlijden. Dit zal ook op korte termijn niet veranderen. Het aanpassen van de woningvoorraad aan deze demografische opbouw is niet de oplossing tot het verbeteren van leefbaarheid. De komst van jonge gezinnen geeft impulsen aan instandhouding van voorzieningen als basisonderwijs, winkelnering, openbaar vervoer en cultuur- en sportverenigingen. Deze voorzieningen hebben baat bij het behoud en de komst van deze gezinnen. Daarvoor is uitbreiding nodig middels nieuwbouw en het aantrekkelijker maken van woningen in bestaande buurten.

Tot slot is er het wijzigen van het bestemmingsplan van bepaalde locaties op Marken. Te denken valt aan de wijziging van de winkel van Kes aan de Buurterstraat naar een woonbestemming waarvan de bouw in 2021 is gestart. Het ligt in de lijn der verwachting dat in de nabije toekomst meer van dit soort wijzigingen plaatsvinden zoals bij de locatie van voormalig café The Flying Sailor aan de Westerstraat. Kleinschalige woningbouw is goed voor Marken en met bovengenoemde voorbeelden is een impuls gegeven aan de huisvestingsbehoefte. Echter is het wegvallen van voorzieningen weer niet goed voor de leefbaarheid. We zullen daarin blijvend naar balans dienen te zoeken.

Wat willen we bereiken?

De Eilandraad wil, in samenwerking met de Marker bevolking, de problematiek van huisvesting verder bespreekbaar maken en op de gemeentelijke agenda houden. In het kader van dit project zijn al enkele zaken opgepakt door de werkgroep wonen:

1. Alle beschikbare koop- en huurwoningen zijn

in kaart gebracht;

2. Er is een bewustwordingscampagne gedaan om jongeren te wijzen op de noodzaak tot vroegtijdige inschrijving voor huurwoningen en voor ouderen om zich in te schrijven voor het seniorencomplex Voor Anker;

3. Het organiseren van inloopsprekuren om de jeugd en ouderen te informeren en fysiek te helpen bij inschrijvingen bij Woningnet en Woonmatch;

4. De Eilandraad en haar werkgroep wonen heeft in overleg met de Gemeente Waterland en Woonzorg Nederland het toewijzingsbeleid voor de jongerenwoningen aan de Hoogkamplaan mede vormgegeven.

De Eilandraad is positief over het initiatief voor overname van de genoemde jongerenwoningen van Woonzorg Nederland door de Gemeente Waterland. Op het moment van schrijven is er nog geen definitieve overeenkomst tussen beide partijen. Om deze reden zijn op dit moment zeven van de in totaal dertien woningen onbewoond. De Eilandraad hoopt dat hierover snel consensus gaat komen. Wij willen de continuïteit van deze jongerenwoningen borgen totdat de diverse nieuwbouwplannen worden gerealiseerd. Wij zijn ervan overtuigd dat vervolgens een substantieel aantal woningen aan jongeren wordt verhuurd en/of verkocht.

Naast de aanpak van de jeugdhuisvesting wil de Eilandraad doorstroming van ouderen naar een voor hen passende en leeftijdsbestendige woning. In elk geval willen wij bereiken dat hiernaar zowel nu als ook in de toekomst onderzoek gedaan blijft worden. De werkgroep wonen heeft zelf al onderzoek gedaan naar de woonwensen van ouderen. Naar aanleiding van de uitkomsten hiervan heeft de projectontwikkelaar keuzes gemaakt. Deze zijn terug te zien in het woningtype dat op het moment van schrijven wordt gebouwd aan de Buurterstraat. Het stemt de Eilandraad trots en tevreden dat de acht vrije sector huurappartementen allen zijn verhuurd aan inwoners van Marken. Op die manier komen er (gezins)woningen op de markt zodat jongere woondoelgroepen hopelijk een kans krijgen.

De Eilandraad wil verder bereiken dat het gebruik van Marker woningen voor recreatiedoeleinden aan banden wordt gelegd. Er dreigt een toename van deze problematiek door onder andere lage rentestanden en de aankoop van woningen als 'beleggingsmogelijkheid'. Hierdoor worden woningen onttrokken aan de beschikbare voorraad. Een bijkomend negatief effect is dat woningen voor langere perioden leeg staan. Dit is schadelijk voor de leefbaarheid van ons dorp en ook niet verenigbaar met een, zoals nu het geval is, landelijk tekort aan woningen. Schrijnend voorbeeld is hier op dit

moment de Rozewerf. Van de in totaal veertien woningen zijn er op het moment van schrijven slechts vier permanent bewoond. De Eilandraad trekt in het zoeken naar oplossingen voor de problemen gezamenlijk op met de Gemeente Waterland. Er wordt onderzoek gedaan naar dit onderwerp.

Ook maakt de Eilandraad zich, zoals ook in onze toekomstvisie uit 2015 is opgenomen, zorgen over verregaande verpaupering van woningen. Dit al of niet ingegeven door strenge regelgeving vanuit monumentenzorg en/of de Nota Uiterlijk van Bouwwerken 2018 c.q. de voorgaande Welstandsnota. De Eilandraad vindt het belangrijk dat de cultuurhistorische aspecten van Marken in stand worden gehouden. Zij zoekt daarin echter de balans met andere thema's binnen deze visie. Denk bijvoorbeeld aan vereiste woningaanpassingen om deze levensloopbestendig te maken of het financieel mogelijk maken van onderhoud aan monumenten. Daar waar wordt gekozen voor stringente regels dienen deze ook te worden gehandhaafd door de gemeente. Hiermee worden rechtsongelijkheid en aantasting van cultuurhistorische waarden van Marken voorkomen.

Hoe doen we dat?

De koers die in de toekomstvisie van 2015 is ingezet blijft de Eilandraad volgen en intensiveren. Hierbij dienen wij ons aan te passen aan ontwikkelingen zoals reeds benoemd in dit hoofdstuk. Alles dat de Eilandraad doet omtrent wonen op Marken wordt gedaan met ons hoofddoel in gedachten: het continueren en waar mogelijk verbeteren van de leefbaarheid in het dorp. Onderstaande geeft een indruk van de activiteiten waar die inzet aangaande de verschillende doelen uit zal bestaan. De nu lopende projecten zal de Eilandraad tot aan realisering blijven volgen en binnen haar mogelijkheden ondersteunen. Het betreft hier:

- Nieuwbouw van acht seniorenappartementen aan de Buurterstraat (onze rol is hier informatievoorziening richting de inwoners in samenwerking met de projectontwikkelaar en de Gemeente Waterland);
- Bouwplannen voor vijftien woningen waarvan zes huur- en negen koopappartementen aan de Westerstraat;
- Bouwplannen voor nader te bepalen aantal woningen en/of appartementen aan de Kruisbaak-

weg (voormalige loods);

- Bouwplannen voor negentig woningen nabij de sportvelden van Sportvereniging Marken.

In elk geval wil de Eilandraad samen met de Gemeente Waterland inzetten op een promotiecampagne om jonge gezinnen de voordelen van Marken te laten zien. De hierboven genoemde nieuwbouw nabij de sportvelden is, gezien de potentie van het aantal woningen dat dit betreft, essentieel voor leefbaarheid op Marken in de toekomst. Bij doorgang hiervan streeft de Eilandraad zoveel als mogelijk naar een toewijzing van (sociale) huur- en koopwoningen aan jonge gezinnen. Zowel voor van oorsprong Markers als voor 'nieuwe' Markers. De Eilandraad zal zich tot het uiterste inzetten om te komen tot realisatie van deze projecten. Wij zullen onze bijdrage leveren in een transparante informatievoorziening richting alle stakeholders.

Onze Eilandraad werkgroep 'Mooi wonen op Marken' blijft zich structureel inzetten voor het promoten van Marken als een kwalitatief goede woonomgeving voor jonge starters. Het aantrekken van jonge gezinnen heeft de hoogste prioriteit. Wij realiseren ons dat die doelgroep een impuls geeft aan de leefbaarheid op Marken. Om die reden blijven wij streven naar mogelijkheden voor nieuwbouwprojecten die prijstechnisch haalbaar zijn voor starters en jonge gezinnen. Hierbij wordt specifiek aandacht besteed aan de status en eventuele kostenverhogende aandachtspunten van het rapport 'Marken boven water' die over waterrobuust bouwen gaat.

Onze opdracht

De werkgroep wonen van de Eilandraad heeft tot doel om op Marken passende woningen te laten realiseren voor elke categorie inwoners in een leefomgeving waarin zij naar tevredenheid wonen.

Hoe organiseren we dat?

In de eerste plaats organiseren wij alles rondom het thema wonen door onze werkgroepen samen te laten werken. De Eilandraad wil inwoners informeren over ontwikkelingen, om hun mening vragen bij

belangrijke vraagstukken, bij voldoende draagvlak ondersteuning bieden en er van haar kant alles aan doen om woonprojecten mede mogelijk te maken. Tevens zien wij onszelf als verbindende factor tussen betrokken partijen zoals overheidsinstanties en commerciële organisaties.

De Eilandraad wil zich dusdanig organiseren dat de relaties met overheden en maatschappelijke instanties nog verder worden verdiept. Wij dienen hierin zelf waakzaam te zijn om vanuit de inhoud bezig te blijven en niet vanuit eigen wensen of idealisme. De Eilandraad is nooit een actiegroep geweest en wil dit ook nimmer worden. Onze organisatievorm is erop gericht om de belangen van inwoners te behartigen en zaken die in het belang zijn van leefbaarheid te realiseren. Samenwerking is leidend.

Daarnaast ontwikkelen wij ons ook verder in onze relaties met commerciële organisaties. Dit is uitdagend aangezien commerciële belangen soms tegengesteld zijn aan die van sommige inwoners. Ondernemers zijn echter van wezenlijk belang voor onze gemeenschap en dragen bij aan een prettige woonomgeving. De ondernemers op Marken zijn bezig zich te verenigen en een initiatief tot het oprichten van een Marker ondernemersvereniging krijgt na de zomer van 2021 verder vorm. Dit zal de communicatie van de Eilandraad met de ondernemers verder versterken en structuur geven.

Raakvlakken met andere thema's

- Onderwijs: om jonge gezinnen te enthousiasmeren om voor Marken te kiezen is goede huisvesting in combinatie met onderwijs onontbeerlijk.
- Openbaar vervoer: een passende dienstregeling van en naar Marken is toekomstbestendig wanneer er voldoende mensen op Marken wonen die hiervan gebruik maken.
- Jeugdraad: om de jeugd te behouden en te interesseren voor Marken als plek om te wonen is een voor hen betaalbare en op behoefte afgestemde woningvoorraad van belang.
- Mooi wonen op Marken: nauwgezette communicatie- en promotieactiviteiten zijn nodig om

jonge gezinnen te bewegen zich op Marken te huisvesten.

- Natuur en milieu: duurzaam bouwen is de toekomst van woningbouw en duurzaamheid zal als voorname pijler worden meegenomen in toekomstige bouwprojecten. Daarnaast ook bij het in het kader van de energietransitie moeten isoleren van de bestaande woningvoorraad.
- Zorg en welzijn: het realiseren van leeftijdsbestendige en/of zorgwoningen voor zorgbehoevenden.

Wat kost het en wat verwachten wij van de Gemeente Waterland?

De Eilandraad wil samen met de Gemeente Waterland inzetten op een promotiecampagne om jonge gezinnen de voordelen van Marken te laten zien. De Gemeente Waterland is verantwoordelijk voor de financiering van een dergelijke campagne.

Wij verwachten dat de Gemeente Waterland gedegen onderzoek doet naar de genoemde problemen rondom recreatiewoningen op Marken. Ondanks dat dit qua wetgeving geen eenvoudige materie is verwacht de Eilandraad dat dit probleem wordt aangepakt. De Gemeente Waterland is verantwoordelijk voor de financiering van kosten die hieruit eventueel voortvloeien.

In het onderhoud en de verduurzaming van monumenten zijn wij qua financiële ondersteuning in grote mate afhankelijk van gemeentelijke inspanningen en middelen. Wij willen hierover structureel met de Gemeente Waterland blijven communiceren. Wij zijn ervan overtuigd dat hierin nog verbeteringsmogelijkheden zitten. Ook op het gebied van ambtelijke ondersteuning bij projecten zou dit volgens de Eilandraad beter en intensiever kunnen.

Visie voor Marken op onderwijs (school)

Eén van de voornaamste onderwerpen voor de leefbaarheid op Marken is het in stand houden van de basisschool en aanvullende voorzieningen in haar kielzog. Basisonderwijs is een vereiste om Marken aantrekkelijk te houden voor jonge gezinnen. Evenals het hebben van kinderopvang. Zowel voor huidige inwoners als voor de toekomstige inwoner die zich op Marken wil vestigen.

Huidige situatie

Basisschool De Rietlanden is onderdeel van de Stichting Confessioneel Primair Onderwijs Waterland (CPOW). De Eilandraad wil zich samen met de school inzetten voor het creëren van draagvlak voor enkele belangrijke thema's rondom basisonderwijs. Om die reden zijn in het huidige jaar 2021 de eerste stappen gezet om een 'werkgroep school' op te richten. Deze werkgroep gaat dit jaar starten.

Het schoolgebouw van De Rietlanden gaat richting einde levensduur. De schooldirectie wil een nieuw gebouw realiseren binnen een tijdsbestek van drie á vier jaar. Zij zet in op het creëren van een unieke school met onderscheidend vermogen. Denk hierbij aan een visie op natuur (daarin wil ook Peuterspeelzaal 'De Kladdegatjes' worden meegenomen), wetenschap en techniek binnen de unieke Marker

omgeving. Vanuit CPOW zijn plannen gemaakt omtrent de school maar er is nog niets concreet.

Naast het schoolgebouw is ook de gymzaal een punt waarnaar wordt gekeken. In elk geval is er de behoefte dat er meer functionaliteit voor die locatie komt en dat deze tot sporthal kan worden omgevormd. De wens is dat er meer indoorsporten plaatsvinden. De afmetingen van de hal dienen daarom wedstrijden in competitieverband mogelijk te maken. Op dit moment wordt door de Eilandraad bekeken welke sportverenigingen op Marken hiervoor in aanmerking komen en wie hierin interesse heeft.

Om méér leerlingen aan te trekken voor de nieuwe te bouwen school is het inrichten van kinderopvang cruciaal. Dit geeft daarnaast ouders extra opties voor de opvang van kinderen zonder direct een beroep

te hoeven doen op naaste familie. Het doel is een voor- en naschoolse opvang te realiseren van 7.00 uur tot 19.00 uur. Deze naschoolse opvang dient meerwaarde te bieden. Er is in 2021 een initiatief gestart door de organisatie Sportify in samenwerking met De Rietlanden. Het voornemen is hierbij om verenigingen op Marken te betrekken bij de voor- en naschoolse opvang. Een babygroep kan een optie zijn maar daarbij dienen de aanvullende criteria die hierbij gelden eerst onderzocht te worden.

Wat willen we bereiken?

Dat Marken, vanwege een fysieke afstand tot andere kernen, minimaal een basisschool, peuterschool en buitenschoolse kinderopvang heeft. De wens is een school te realiseren die aantrekkingskracht heeft op zowel de eigen inwoners als ook die van omliggende plaatsen. Daarnaast willen we het huidige gebouw van de gymzaal omvormen tot een multifunctionele indoor sporthal. Binnen de plannen is het opzetten van meerdere vormen van kinderopvang essentieel.

Hoe doen we dat?

We zijn en blijven in gesprek met basisschool De Rietlanden, CPOW en de Gemeente Waterland over de te realiseren nieuwbouw. Ook zetten we in op een combinatie van voorzieningen voor kinderen van (minimaal) 2 jaar tot 12 jaar in en rondom het nieuwe schoolgebouw.

In de nieuw te vormen werkgroep school zal onderzoek worden gedaan naar de wensen en behoeften van de doelgroep en haar ouders. We willen hierin graag met de Gemeente Waterland optrekken. Vanuit die behoefte-inventarisatie wordt gewerkt aan een vraaggerichte invulling van voorzieningen rondom het onderwijs, sporthal en opvang.

Onze opdracht

Het behouden van basisonderwijs op Marken en het koppelen van verschillende voorzieningen waaraan behoefte is (dit wordt alleen met behulp van CPOW en de lokale overheid bereikt).

Hoe organiseren we dat?

- Basisschool De Rietlanden: zorgen dat alle voorzieningen voor de doelgroep 2 tot en met 12 jaar geconcentreerd zijn in en om het nieuw te realiseren schoolgebouw. Daarnaast het geven van een voorzet tot gewenste communicatie/informatie richting doelgroepen zoals ouders, inwoners en instellingen.
- Overheid/Gemeente Waterland: onder meer integraal onderzoek uitvoeren.
- Inwoners: medewerking verlenen en snel bereikbare acties zelf oppakken. Indien men de gewenste expertise in huis heeft ook participatie in de werkgroep school van de Eilandraad.
- Verenigingen: het doen van research binnen de eigen ledenkring aangaande de wens om gebruik te maken van een nieuw te realiseren sporthal om binnen te trainen/wedstrijden te spelen. Daarnaast het faciliteren van activiteiten van voor- en naschoolse opvang.

Raakvlakken met andere thema's

- Wonen: zorgen voor voldoende aanbod van woongelegenheden en voor doorstroming.
- Openbaar Vervoer: zorgen voor bereikbaarheid van de betreffende locatie.
- Promotie: het ontwikkelen van communicatiemiddelen (schriftelijk en digitaal) om potentiële gezinnen mee te enthousiasmeren. Het vergroten van aantrekkingskracht voor nieuwe leerlingen.

Wat kost het en wat verwachten wij van de Gemeente Waterland?

De kosten voor het doen van integraal onderzoek in de gemeente Waterland naar wat de behoefte en wensen zijn van de doelgroep 2 tot en met 12 jaar, de behoeften van hun ouders en hoe deze in te vullen. Wij zien de Gemeente Waterland en CPOW als de partijen die verantwoordelijk zijn voor de financiering hiervan.

Visie voor Marken op toerisme

Marken is een toeristische trekpleister. Een plaats binnen de metropoolregio Amsterdam met aantrekkingskracht op bezoekers uit zowel binnen- als buitenland. Het schiereiland trekt, met uitzondering van de huidige situatie rondom corona, jaarlijks honderdduizenden bezoekers. De Eilandraad werkt middels haar werkgroep toerisme nauw samen met de Gemeente Waterland en andere stakeholders zoals ondernemers op Marken. Door samenwerking met direct en indirect betrokkenen wordt gewerkt aan een duurzame toekomst voor het toerisme op Marken.

Huidige situatie

De werkgroep toerisme is in contact met diverse stakeholders die met toerisme op Marken te maken hebben. Marken is een toeristische hotspot doordat het oer-Hollandse elementen en een unieke eilandcultuur heeft die behouden zijn gebleven. Daarnaast is de ligging rondom in water met een verbindingsdijk belangrijk in het versterken van de belevingswaarde.

In de afgelopen jaren zijn, onder andere door middel van het doen van eigen research door de werkgroep, de belangrijkste knelpunten naar voren gekomen. Hieraan is hard gewerkt om tot verbeteringen te komen. Afspraken en beleid zijn onder meer vastgelegd in een aangepast convenant. Dit biedt houvast in het nakomen van afspraken.

Wat willen we bereiken?

Het doel van de Eilandraad aangaande het onderwerp toerisme is een (be)leefbaar Marken. Het toerisme op Marken is in balans en biedt op deze wijze een duurzame meerwaarde voor bewoners, ondernemers, overheid (gemeente) en bezoekers. Dit wordt bereikt door:

- het behouden, vastleggen en stimuleren tot uitdragen van de Marker cultuur(historie) zoals klederdracht, dialect en gebruiken;
- het ondersteunen van het behoud (zowel fi-

nancieel als ook met kennis en ambacht) van cultuurhistorische waarden zoals huizen, bleekjes, boten, gebruiksvoorwerpen;

- het behouden van bepaalde voorzieningen door medegebruik van bezoekers zoals openbaar vervoer, winkels en horeca;
- het faciliteren van levendigheid op het eiland voor bewoners en bezoekers. Zoals met events, musea, ondernemerschap, gastheerschap;
- het behouden van de (verkeer)veiligheid op Marken door het reguleren van verkeersstromen. Bijvoorbeeld door slots voor georganiseerde groepen en parkeerregels voor individuele vervoersmiddelen;
- het ontwikkelen van duurzaam toerisme zodat opbrengsten ervan lokaal en gemeentelijk zijn waarbij natuur en milieu niet worden geschaad.

Hoe doen we dat?

De strategie om hetgeen in de vorige paragraaf is uitgewerkt te bereiken rust op een zestal pijlers:

1. Toerisme is (meer) in balans door een gezamenlijk (bewoners en gemeente) opgestelde toeristische visie en een uitvoeringsprogramma voor Marken. Hierbij worden toeristische druk en draagkracht op Marken gemonitord. Daarnaast dat het belang van de share- en stakeholders in kaart wordt gebracht inclusief welke ondersteuning of faciliteiten zij nodig hebben om gezamenlijke doelen te bereiken.
2. Gemeente Waterland stemt nieuwe ontwikkelingen of wijzigingen in haar beleid af met de Eilandraad. Hierbij zijn de resultaten van de monitoring van de toeristische druk en draagkracht plus de gewenste ontwikkeling tot bewuste toeristische bestemming van Marken leidend. Dit is vastgelegd in een visie en onderdeel van het uitvoeringsprogramma van deze visie op toerisme.
3. Het (aangepaste) convenant dient zo snel als mogelijk door partijen te worden ondertekend en het nakomen van de afspraken wordt, zoals vastgelegd in het convenant, onder meer door gastheren en -vrouwen gecontroleerd op het parkeerterrein

onder leiding van een coördinator.

4. Om de toeristische ondernemers op Marken na afbouw van de coronamaatregelen een boost te geven worden ontwikkelingen (bijvoorbeeld bereikbaarheid door toeristen via onder andere openbaar vervoer vanuit Amsterdam en beleving), acties (bijvoorbeeld marketing en promotie) en knelpunten (individuele vervoersmiddelen zoals e-scooters en privébusjes plus slots voor touroperators) met voorrang georganiseerd of uitgevoerd.

5. De Gemeente Waterland spant zich in om kwantitatieve data (bijvoorbeeld opbrengsten parkeren, input en boetes BOA's en toeristenbelasting) en kwalitatieve data (bijvoorbeeld input van vrijwilligers informatiepunt haven, gastheren en -vrouwen op het parkeerterrein, de coördinator, signalen van bewoners en ondernemers en/of organisaties) te verzamelen. Deze data worden gedeeld om trends en ontwikkelingen inzichtelijk te maken, beleid te ontwikkelen, uitvoering aan te passen en handhaving te organiseren.

6. De Gemeente Waterland voert een evaluatie uit om het effect van de afspraken in het convenant in kaart te brengen. Conform afspraak past zij haar beleid aan naar aanleiding van resultaten van de evaluatie (bijvoorbeeld handhaving, financieel en fysiek instrumentarium).

Onze opdracht

Een (be)leefbaar Marken met toerisme dat in balans is en een duurzame meerwaarde biedt voor bewoners, ondernemers, overheid (gemeente) en bezoekers.

Hoe organiseren we dat?

Om bovenstaande te realiseren spelen vele verschillende stake- en shareholders een rol. Hieronder is een uiteenzetting gemaakt van vertegenwoordigende partijen uit beide groepen:

- Bewoners (vertegenwoordigd door de Eilandraad);
- De ondernemers op Marken (deels vertegenwoordigd door de Eilandraad en zij verenigen zich

gezamenlijk in het najaar van 2021 in een eigen ondernemersvereniging);

- Gemeente Waterland (wethouder en beleidsmedewerker);
- Organisaties en stichtingen op Marken die cultuurhistorie bewaken, vastleggen en zichtbaar maken zoals het Marker Museum;
- Vrijwilligers zoals in het informatiepunt haven, gastheren en -vrouwen op het parkeerterrein;
- Ondernemers van buitenaf die Marken in hun product/dienst aanbieden zoals touroperators en verhuurbedrijven;
- Marketing – en promotieorganisaties die Marken toeristisch bekend maken zoals Stichting Promotie Waterland en Bureau Toerisme Laag Holland;
- Andere overheden of uitvoerende organisaties van de overheid die van invloed zijn op het toerisme op Marken.

Raakvlakken met andere thema's

- Wonen: zorgen voor instandhouding van cultuurhistorische aspecten bij het bouwen binnen de historische kern Marken om het voor toerisme aantrekkelijk te houden. Daarnaast voorkomen dat woningen onttrokken worden aan de woningvoor-

raad door de aankoop van een tweede huis voor recreatieve of commerciële doeleinden.

- Mooi wonen op Marken: de kernwaarden van de Marker identiteit overbrengen op jonge gezinnen om hen te overtuigen te blijven of om voor Marken te kiezen.
- Natuur en milieu: voor de beleving van Marken is de natuur een belangrijk onderdeel dat op een duurzaam verantwoorde manier benut dient te worden ten behoeve van zowel inwoners als bezoekers.
- Verkeer: dat er op Marken geen onveilige situatie ontstaat en de aanrijtijd voor veiligheidsdiensten niet wordt verlengd door medegebruik van toeristen van (doorgaande) wegen.

Wat kost het en wat verwachten wij van de Gemeente Waterland?

Afstemming met de Eilandraad van nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen in het beleid. De kosten voor het genereren van zowel de genoemde kwantitatieve als kwalitatieve data liggen binnen de verantwoordelijkheid van de Gemeente Waterland.

Visie voor Marken op openbaar vervoer

Openbaar vervoer van en naar Marken is een belangrijke pijler om het eiland aantrekkelijk en leefbaar te houden. Zowel inwoners van als ook bezoekers aan Marken hebben openbaar vervoer nodig om de toegankelijkheid op een zo hoog mogelijk niveau te houden. Bovendien is goed openbaar vervoer van en naar Marken van groot belang om haar aantrekkelijk te maken voor nieuwe bewoners. Dit is onder andere met het oog op de nieuwbouw nabij het sportcomplex van Sportvereniging Marken van groot belang.

Huidige situatie

De aansluiting van de bus van vervoerder EBS op de metro Noord-Zuidlijn op Station Noord in Amsterdam is prima. Reizigers vanuit Marken ondervinden hiermee geen problemen door de frequentie waarmee de Noord-Zuidlijn rijdt. Reizigers naar Marken hebben vanaf Station Noord prima haalbare vertrektijden van de bussen naar het schiereiland. Deze zijn in de dienstregeling zodanig ingericht dat deze drie minuten na aankomst vertrekken. Ook bij de laatste bus.

In de ochtendspits, tussen 7.00 uur en 8.00 uur, is het zogenoemde 'rondje door Monnickendam' geschrapt. Dit is een tijd lang een doorn in het oog geweest van elke passagier uit Marken die naar een bestemming verder dan Monnickendam reist. Door het schrappen hiervan bedraagt de reistijd van Marken naar Station Noord circa 25 minuten. Vanwege contractuele verplichtingen die EBS heeft is het echter niet mogelijk dit ook te realiseren in de rest van de dienstregeling. Wel heeft de jeugdraad van de Eilandraad ervoor gezorgd dat er een bus naar Marken in het Nachtnet wordt opgenomen. Zo kunnen jongere doelgroepen uit Marken na een avond stappen thuis komen.

Wat willen we bereiken?

Het doel van de werkgroep Openbaar Vervoer is het in stand houden van de huidige dienstregeling met mogelijkheden tot verbeteringen. Te denken valt aan de reeds genoemde aansluiting vanuit Purmerend naar Amsterdam. Toch is het niet zeker of dit in de (nabije) toekomst kan worden gerealiseerd.

Een ander doel van de werkgroep is, door het ontbreken van een directe verbinding tussen Amsterdam Centraal Station en Marken en met het oog op toerisme van en naar het eiland, het verduidelijken van de manier waarop Marken met het openbaar vervoer te bereiken is. Dit is van belang om het toerisme te stimuleren en te voorkomen dat Marken slecht vindbaar is voor toeristen.

Vanwege de Covid-19 pandemie en de maatregelen vanuit de regering (zoveel als mogelijk thuis werken en zo min mogelijk reizen) is de bezettingsgraad in het openbaar vervoer op het moment van schrijven ongeveer 30% van wat het ooit was. Dit is op lange termijn niet te financieren waardoor het vrijwel onontkoombaar is dat wijzigingen worden doorgevoerd in de dienstregeling indien dit niet verbeterd.

Het is dus zaak dat reizigers van en naar Marken het openbaar vervoer (terug) zullen vinden wanneer de pandemie onder controle is. Op dit moment is de dienstregeling in de ochtendspits versoberd. Toezegging is wel dat, wanneer de bezettingsgraad toeneemt richting wat het was, er weer terug zal worden gegaan naar de aanvankelijke dienstregeling.

Hoe doen we dat?

De (werkgroep van) de Eilandraad heeft geen directe invloed op de dienstregeling van vervoerder EBS. Om aangehaakt te blijven is de strategie om zoveel als mogelijk in contact te blijven met de vervoerder. Zo kunnen klanteisen worden ingebracht vanuit doelgroepen die het openbaar vervoer gebruiken.

Daarnaast is het zo dat de klankbordgroep Openbaar Vervoer Waterland nieuw leven zal worden ingeblazen. Er wordt geprobeerd bij deze klankbordgroep aan te haken. Enerzijds om op de hoogte te blijven van de stand van zaken en anderzijds om invloed uit te oefenen richting mogelijke verbeteringen.

Onze opdracht

Wij willen er voor zorgen dat er, binnen de mogelijkheden die wij hebben, een zo goed mogelijke en realistische dienstregeling is voor het openbaar vervoer van en naar Marken. Cruciaal is hierbij een goede aansluiting op lijnen waar geregeld gebruik van wordt gemaakt. Zoals de buslijnen naar Purmerend en Volendam maar eveneens de Noord-Zuidlijn. Bovendien zal er alles aan worden gedaan om minimaal twee bussen per richting per uur van en naar Marken te laten (blijven) rijden.

Hoe organiseren we dat?

Door, zoals reeds eerder in dit hoofdstuk aangegeven, op structurele basis in gesprek te zijn en blijven met alle stake- en shareholders.

Raakvlakken met andere thema's

- Toerisme: om het toerisme aan mensen die los van georganiseerd vervoer naar Marken komen blijvend te stimuleren.
- Jeugdtraject: de jeugd op Marken heeft openbaar vervoer nodig om te reizen van en naar opleiding en werk. Daarnaast is openbaar vervoer onontbeerlijk in het aantrekkelijk houden van Marken als plek om te wonen voor de jeugd.
- Wonen: met alle nieuwbouwplannen die worden gerealiseerd en/of op stapel staan is het hebben van een goede dienstregeling betreffende openbaar vervoer onmisbaar om potentiële bewoners naar Marken toe te krijgen.

Wat kost het en wat verwachten wij van de Gemeente Waterland?

De werkgroep openbaar vervoer van de Eilandraad heeft geen concrete activiteiten die geld kosten. Wel verwachten wij van de Gemeente Waterland dat zij zich, samen met ons, hard blijft maken voor een dienstregeling die Marken leefbaar houdt.

Visie voor Marken op verkeer

Marken is een qua oppervlakte relatief kleine plaats die op jaarbasis veel verkeer te verwerken krijgt. Te denken valt aan de eigen inwoners, toeleverend vrachtverkeer maar ook wandelaars en fietsers. Het onderwerp is door de vele vervoersvormen die het eiland en haar historische kern aandoen een belangrijk speerpunt voor de Eilandraad. De werkgroep verkeer bevordert de leefbaarheid op Marken door te adviseren, na te denken en te inspireren op het gebied van verkeer en mobiliteit.

Huidige situatie

De werkgroep is in 2017 opgestart met als aanleiding het doorrijden binnen Marken door niet-zijnde bestemmingsverkeer. Sinds de start van de werkgroep is het aantal onderwerpen echter gegroeid en weten inwoners de werkgroep goed te vinden aangaande allerlei vraagstukken. Inmiddels zijn er meerdere thema's rondom verkeer waarover men zich buigt. Vaak zijn zaken niet juridisch afdwingbaar. Het doel is problemen signaleren en bijdragen aan oplossingen. Op dit moment houdt de werkgroep (deels ook in samenwerking met de werkgroep toerisme) de vinger aan de pols bij de volgende onderwerpen:

- Beheersing illegaal inrijden/parkeren: er zijn grotere borden geplaatst (o.a. bij de lus) met daarop 'P Visitors' – die lijken effect te hebben;
- Regulering elektrische toeristische vervoermiddelen als scooters en e-cars: er zijn contacten met verhuurders en de werkgroep toerisme;
- Bereikbaarheid hulpdiensten: in gesprek met Gemeente Waterland en de brandweer over onder andere plaatsing gele markering P-verbod voor betere bereikbaarheid;
- Terugdringing schade aan wegen door onder andere zwaar verkeer: men is in overleg met ondernemers op de haven en kijkt hierbij naar mogelijkheden;
- Afwikkeling te verwachten bouwverkeer: de gemeente gaat handhaven op alle verkeer >5000 kilo in de oude kern en oplossingen worden besproken;
- Parkeerproblemen in het algemeen: de werkgroep verkeer gaat meedenken omdat deze opgave invloed heeft op de verkeerssituatie;
- Laadpalen elektrische auto's en het daarbij wel of niet parkeren: particulieren kunnen bij de gemeente een laadpaal aanvragen. Per twee aanvragen moet de gemeente een laadpaal voor beide

auto's plaatsen. Hierbij gaan in principe steeds twee parkeerplaatsen verloren. Dit geldt voor zowel elektrische als ook benzine en/of dieselauto's. Ondanks dat nog niet wordt gehandhaafd op parkeren door niet elektrische auto's gaat de werkgroep verkeer dit onderwerp als geheel in de gaten houden;

- Elektrische auto Stichting Duurzaam Waterland (SDW): het pilotproject lijkt goed ontvangen – we houden het vervolg in de gaten;
- Snelheidsreductie fietspad nabij de Kets terugbrengen: de werkgroep verkeer heeft hier in samenspraak met een bewoner naar gekeken. Hierin is door alle partijen nagedacht over mogelijkheden zoals witte waarschuwingstrepen voor vooral wielrenners;
- Contacten omgevingsmanagers van aannemers en HHNK over nieuw gemeal 'De Poel': er is kennisgemaakt, de contacten zijn goed en de werkgroep voorziet weinig problemen;
- Stijging verkeer door pakketbezorgers: de werkgroep ziet een stijgende lijn in dit type verkeer en houdt dit in de gaten. Het instellen van een centraal afleverpunt op Marken is onderzocht maar is praktisch moeilijk uitvoerbaar;
- N518 - behoud 80 km en verbreding fietspad: dit blijft een continu aandachtspunt waarvoor we onze contacten met Gemeente Waterland, HHNK en de Provincie Noord-Holland blijven inzetten.

Wat willen we bereiken?

Het doel is de leefbaarheid op Marken wat betreft het verkeer te behouden en waar kan verder te verbeteren ten behoeve van zowel inwoners als bezøkende doelgroepen.

Hoe doen we dat?

Problemen die er zijn met betrekking tot het verkeer op Marken worden door de werkgroep gesignaleerd. De werkgroep denkt, al dan niet in samenwerking met de Gemeente Waterland en/of andere partijen, na over mogelijke verbeteringen. Ze probeert daarbij partijen, met soms tegengestelde belangen, bij elkaar te brengen om tot voor alle partijen goede oplossingen te komen.

Er is in eerste instantie vooral aandacht gevraagd voor beheersing van het illegaal inrijden. De werkgroep heeft hierover ingesproken in de gemeenteraad en zij was hiervoor ontvankelijk. Vervolgens heeft het een werkgroep studenten van Hogeschool Windesheim gevraagd dit onderwerp te onderzoeken. Hieruit kwamen geen zaken die zijn overgenomen of ingevoerd. Wel is de werkgroep (weer) in gesprek gekomen met de gemeente over het doorrijden en andere zaken.

Onze opdracht

De werkgroep verkeer draagt bij aan de leefbaarheid op Marken door belanghebbenden rondom dit onderwerp van advies te voorzien, structureel na te denken over dit onderwerp en blijvend te inspireren op het gebied van verkeer en mobiliteit op het eiland.

Hoe organiseren we dat?

De werkgroep verkeer is in contact met alle stakeholders die met het onderwerp te maken hebben. Zij is onder andere in overleg met de ambtenaar verkeer & mobiliteit en de wethouder van de Gemeente Waterland. Daarnaast zijn er goede contacten met de omgevingsmanager van HHNK.

Raakvlakken met andere thema's

- Toerisme: het in goede en veilige banen leiden van toeristisch verkeer dat Marken bezoekt;
- Wonen: blijvend in gesprek zijn met bewoners over thema's als verkeersveiligheid en parkeren;
- Natuur en milieu: het genereren van laadpalen voor het opladen van elektrische auto's en daarmee bij te dragen aan het milieu op Marken.

Wat kost het en wat verwachten wij van de Gemeente Waterland?

Wij verwachten als Eilandraad met haar werkgroep verkeer de goede contacten met de Gemeente Waterland te continueren en in gesprek te blijven om gezamenlijk structureel te blijven inzetten op verbeteringen voor verkeer en mobiliteit op Marken.

Visie voor Marken op zorg en welzijn

Een kern als Marken mag zich verheugen op een goed niveau aan voorzieningen. Het is echter niet vanzelfsprekend dat dit niveau in de toekomst gehandhaafd blijft. Zeker in het licht van een krimpende bevolking komen voorzieningen onder druk te staan. Alleen wanneer wij alert blijven op ontwikkelingen die reeds gaande zijn en die naar verwachting zullen plaatsvinden, is het mogelijk om voorzieningen voor iedereen toegankelijk te houden.

Huidige situatie

Willen we de voorzieningen op Marken op het huidige niveau consolideren dan is het cruciaal de vinger aan de pols te houden en waar nodig maatregelen te nemen om negatieve effecten tegen te gaan. Binnen zorg en welzijn zijn twee ontwikkelingen zichtbaar die direct invloed hebben op de kwaliteit en de betaalbaarheid van de zorg.

Ontwikkeling 1: wonen met een zorgvraag op Marken

De eerste ontwikkeling is een direct gevolg van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Deze heeft als doel dat iedereen kan meedoen aan de maatschappij en zo lang als mogelijk zelfstandig kan blijven wonen. Waar vroeger het intrekken in het bejaardentehuis op 65-jarige leeftijd eerder gewoonte dan uitzondering was, is met de invoering van de Wmo het accent verschoven naar het langer thuis blijven wonen. Daarbij spelen de op Marken actieve thuiszorgorganisaties Evean, Buurtzorg en De Zorgcirkel een cruciale rol. Het langer thuis blijven wonen voor zorgbehoevenden heeft impact op een nu al vergrijzende Marker bevolking. In een hechte gemeenschap als Marken zou het begrip 'mantelzorg' zowat uitgevonden kunnen zijn. Toch komt er een moment dat, mede door toenemende vergrijzing, hier de rek uit is en daarmee externe hulp noodzakelijk. Ook is het belangrijk oog te hebben voor het op Marken kunnen blijven wonen van kinderen die

uit huis gaan en op termijn jonge gezinnen vormen. Zij zijn immers in potentie de toekomstige mantelzorgers.

Met behulp van de Stichting Welzijn Ouderen Marken (SWOM), de Protestantse Gemeente Marken en de Gemeente Waterland heeft de werkgroep zorg en welzijn goed zicht op wat er zich in het sociaal domein op Marken afspeelt. Zij fungeert als de ogen en oren voor bewoners die bijvoorbeeld behoefte hebben aan mantelzorg maar dit niet zelf kunnen organiseren. Daarbij blijkt vaak dat men om persoonlijke redenen geen mantelzorg wil ontvangen. Dit ondanks een verlaging van de drempel tot dit type zorg.

Ook in het kader van het terugdringen van eenzaamheid zien we dit fenomeen. Dit helpt niet om inwoners die eenzaamheid ervaren uit hun isolement te halen. Zo wordt geconstateerd dat op Marken voor de meeste activiteiten van WelzijnWonenPlus Waterland te weinig animo is. Daardoor wordt bijvoorbeeld de dagbesteding voor met name ouderen alleen in Monnickendam aangeboden. De Eilandraad vindt dat onderzocht moet worden hoe dit in de komende jaren zal zijn. Op basis van demografische ontwikkelingen is de verwachting dat de bevolking nog meer ouderen zal herbergen. Als gevolg daarvan zal de zorgvraag toenemen.

Eerst dient duidelijk te worden wat de inhoud en omvang van de zorgvraag gaat zijn en wat er naast professionele zorg aan mantelzorg nodig is. Van daaruit ligt er een kans om mantelzorgactiviteiten voor niet-lifelijke zorg te bundelen en te koppelen aan vrijwilligers en/of inwoners van Marken. De lifelijke mantelzorg blijft hierbij voorbehouden aan persoonlijke relaties van de zorgbehoevende(n). Feitelijk kan het organiseren van niet-lifelijke zorg nu al op basis van de huidige zorgvraag. Te denken valt aan zaken als boodschappen doen, tuinonderhoud,

huisbezoeken, klushulp en sociale activiteiten. Deze worden aangeboden door het initiatief 'Voor Elkaar op Marken', SWOM en ook door WelzijnWonen-Plus Waterland. Via cultureel centrum De Bolder in Monnickendam is een vrijwilligersbank opgericht waar aansluiting bij kan worden gezocht. Contacten hiervoor zijn reeds gelegd door de werkgroep zorg en welzijn.

Waar het gaat om het realiseren van geschikte woonruimte voor inwoners met een zorgvraag staat de gemeente aan de lat. Via de Wmo zijn subsidies beschikbaar voor aanpassing van de bestaande woonruimte. In de oude historische woningen op Marken behoort aanpassing helaas niet altijd tot de mogelijkheden. Juist daarom, maar ook om te voorkomen dat inwoners met een zorgvraag onnodig van Marken vertrekken, is in 2018 het projectteam 'Zorgplan Marken' opgericht. Zij hebben als doel inwoners met een zorgvraag zo lang als mogelijk op Marken te laten wonen. In een apart hoofdstuk in deze toekomstvisie wordt het Zorgplan Marken nader toegelicht.

Ontwikkeling 2: medische zorg op Marken

De werkgroep zorg & welzijn richt zich ook op behoud van het huidige niveau medische zorg. Daarmee doelen wij op de aanwezigheid van bijvoorbeeld

huisarts, tandarts, apotheek en fysiotherapie. Er is echter een tekort aan geschikte praktijkruimten en ook ontbreekt het op Marken op dit moment aan een tandartspraktijk. De huisvesting in met name het medisch centrum aan de Buurterstraat voldoet niet aan de huidige normering voor praktijkruimten. Los daarvan overweegt de gemeente dit pand om financiële redenen te verkopen. De vraag dient zich aan wat er in dit geval met de huisartsenpost gaat gebeuren.

Nieuwbouw elders op Marken met toevoeging van 24-uurs zorg is een optie die de komende periode nader zal worden onderzocht op wenselijkheid van betrokkenen en op haalbaarheid. Nieuwbouw binnen de naar verwachting te ontwikkelen locatie Hoogkamplaan is daarbij een optie. Dit is de plek waar nu de tijdelijke jongerenwoningen van Woonzorg Nederland staan. Ook het perceel van Eveen tussen de Patmoskerk en de dijk zou in die plannen betrokken kunnen worden. Op een eventuele herontwikkeling van het huidige medisch centrum aan de Buurterstraat wordt in het hoofdstuk Zorgplan Marken nader ingegaan.

Wat willen we bereiken?

Een levensloopbestendig Marken waar bewoners van geboorte tot overlijden wonen en waar alleen specialistische zorg buiten Marken plaatsvindt.

Hoe doen we dat?

Allereerst is er vanuit de werkgroep zorg en welzijn een netwerk opgebouwd met alle betrokken partijen in het zorg- en welzijnsdomein. Vanwege het personeelsverloop binnen deze partijen vergt dit netwerk veel onderhoud. Elk halfjaar komen we met alle partijen bij elkaar voor afstemming en verbinding.

Verder onderhouden we contacten via netwerk lunches en andere sessies. Zo zit er een bestuurslid van de Stichting Welzijn Ouderen Marken (SWOM) in de werkgroep. Leden van de werkgroep zitten ook in de Adviesraad Sociaal Domein en de Protestantse Gemeente Marken heeft een kerkenraadslid in de werkgroep. Ook is er direct contact met de Wmo beleidsadviseur van de Gemeente Waterland.

Met alle betrokken partijen wordt het gesprek aangegaan over een toekomstige locatie van het medisch centrum op Marken en de inrichting daarvan. Belangrijkste spelers zijn hier de Gemeente Waterland en de zorgverleners die nu in het Buurthuis en Dorpshuis Het Trefpunt gevestigd zijn. Daarbij is het van belang de exploitatie van het dorpshuis niet in gevaar te brengen. Ook zij zijn immers cruciaal voor de leefbaarheid op Marken.

Het projectteam Zorgplan Marken voert daarnaast gesprekken met partijen die eventueel een kleinschalig woon/zorgproject op Marken willen omarmen. Het doel is win-winsituaties te bereiken. Hiertoe behoort bijvoorbeeld ook het gecombineerd bouwen voor jongeren op Marken. Jongeren kunnen in de toekomst een cruciale rol spelen in het langer zelfstandig laten wonen van ouderen. In dat verband is eerder al de potentie aan mantelzorg benoemd wanneer zij op Marken kunnen blijven wonen en het tot het stichten van een gezin komt. Dit sluit aan op het gedachtegoed van de Wmo.

Onze opdracht

Het is aan de Gemeente Waterland om zich diepgaand met de beschreven ontwikkelingen bezig te houden. De Eilandraad wil haar hierbij ondersteunen.

De diverse zorginstanties zullen uiteindelijk, samen met de Gemeente Waterland, diverse initiatieven uit moeten werken. De Eilandraad ziet het als haar taak om bewoners bewust te maken van deze onderwerpen en hen hierover regelmatig te informeren. Daarnaast zet de Eilandraad deze onderwerpen waar nodig op de agenda bij alle betrokken instanties. Dit doen wij door ons netwerk te activeren en tijdig aan de bel te trekken bij dreigende knelpunten.

Hoe organiseren we dat?

Zorg en welzijn hebben voortdurend de aandacht van de Eilandraad. Met behulp van de werkgroep zorg en welzijn, dienend als informatie- en adviesplatform voor vrijwilligers, inwoners en professionals, zet de Eilandraad hoog in op behoud van het huidige niveau aan voorzieningen. De werkgroep legt vanuit haar verder uit te bouwen netwerk verbindingen met medische professionals, vertegenwoordigers van zorgaanbieders, woningaanbieders en de beleidsambtenaar van de Gemeente Waterland. Waar het gaat om het daadwerkelijk tot stand brengen van initiatieven zullen vooral de laatstgenoemde professionele partijen de kar moeten trekken.

In hoofdlijnen zijn er zes sporen waarlangs wordt gewerkt:

- Behoud van de huidige (medische) voorzieningen op Marken;
- Het beter faciliteren van het langer thuis wonen (thuiszorg, woningaanpassingen, seniorenappartementen);
- Behoud en versterking van activiteiten (SWOM, Voor elkaar op Marken, WelzijnWonenPlus Waterland);
- Verbeteren van beschikbaarheid 24-uurs zorg vanuit een vast team aan thuiszorg op Marken;
- Het bundelen van mantelzorg voor niet-lifelijke zorg;
- Verder onderzoek doen naar opties kleinschalig woon/zorgproject.

Raakvlakken met andere thema's

- Wonen: er zijn duidelijke raakvlakken met het thema wonen. Denk daarbij aan de toenemende potentie voor mantelzorg door jonge gezinnen op Marken te houden en te krijgen door hen passende woonruimte te bieden. Ook binnen de mogelijke herontwikkeling van de Hoogkamplaan, inclusief het perceel tussen de Patmoskerk en de dijk, is veel mogelijk. In een ideale situatie worden hier ouderenwoningen, jongerenwoningen, woon-zorg-concept(en), een nieuw medisch centrum en een 24-uurspost voor thuiszorgorganisaties met elkaar gecombineerd. Belangrijk is niet alleen dit nieuwe medisch centrum te laten voldoen aan de huidige eisen, maar ook om het huidige medisch centrum aan de Buurterstraat vrij te maken. Daarbij is uitplaatsen van de daar aanwezige brandweer (zie ook bijlage 4) naar een locatie aan de Walandweg of Kruisbaakweg, vanwege een hogere uitruksnelheid en minder zwaar verkeer binnen Marken, een lang gekoesterde wens. Het huidige medisch centrum komt dan vrij voor andere zaken waar op Marken behoefte aan

is. Bijvoorbeeld een woon-zorgconcept maar ook ouderen- en/of jongerenwoningen.

Wat kost het en wat verwachten wij van de Gemeente Waterland?

Wij verwachten van de gemeente vooral initiatief en regie. Dat zij partijen bij elkaar brengt om de kansen die er nu liggen aan de Hoogkamplaan en bij de Buurterstraat te benutten. Verder verwachten wij van de Gemeente Waterland een proactieve rol waar het gaat om het faciliteren van langer thuis wonen. Dit gaat eveneens over het beter mogelijk maken van aanpassingen aan monumenten waar Marken er binnen haar woningvoorraad velen van heeft. Dat mag volgens de Eilandraad met meer daadkracht waarbij wij graag helpen en adviseren. Op dit moment is ons gevoel dat het vooral andersom is, namelijk: de gemeente adviseert en helpt de Eilandraad. Wij zijn ervan overtuigd dat dit beter kan en dan ook meer resultaat oplevert.

Visie projectteam Zorgplan Marken

Het projectteam Zorgplan Marken is in 2018 opgericht om invulling te geven aan de visie voor Marken op zorg en welzijn. Het gaat hier vooral om het mede mogelijk maken van kleinschalige woon/zorgprojecten voor zowel fysieke als mentale aandoeningen. In het verlengde daarvan wordt ook gekeken naar het mogelijk maken van een 24-uurs post voor de thuiszorg op Marken en het toevoegen van domotica aan (nieuwe) seniorenappartementen. Hierdoor wordt het voor zowel thuiszorg als mantelzorg gemakkelijker om zorg te verlenen.

Huidige situatie

Op dit moment moeten nog altijd teveel inwoners van Marken hun vertrouwde omgeving verlaten vanwege fysieke en/of mentale aandoeningen. Vanuit de gedachte van langer thuis wonen en het op basis van het behouden van leefbaarheid zolang als mogelijk op Marken kunnen blijven wonen, wil de Eilandraad dit zo veel mogelijk voorkomen.

Veel Markers die Marken moeten verlaten doen dit vanwege mentale aandoeningen zoals dementie. Gezien de vergrijzende bevolking zal die ontwikkeling alleen maar toenemen. Om die reden is er al in 2016 onderzoek gedaan naar een kleinschalig woon/zorgproject op Marken conform het concept 'De Herbergier' van de organisatie De Drie Notenboomen. Dit leidde tot een kansrijke locatie aan het Zereiderpad. Na nadere analyse bleek echter dat een aantal aanwonenden van de Wittewerf in opstand kwamen, de provincie strenge regels hanteerde voor nieuwbouw op die plek en er nog onvoldoende onderzoek was gedaan naar de daadwerkelijke behoefte en daarmee kans op een gezonde financiële exploitatie. Om genoemde zaken het hoofd te bieden en nader uit te werken is er, los van de werkgroep zorg & welzijn, een projectteam Zorgplan Marken in het leven geroepen.

Door dit projectteam is er de afgelopen jaren veel werk verzet, zoals:

- Twee workshops 'Hoe word ik 100 op Marken?' met externe begeleiding voor alle stakeholders;
- Locatieonderzoek wegens bezwaren aanwonenden tegen beoogde locatie Zereiderpad;
- Een huis-aan-huisenquête op Marken om de (toekomstige) behoefte aan zorg in kaart te brengen;
- Het opstellen van een visie 'Toekomst wonen en zorg op Marken' (zie bijlage 2);
- Overleg met gemeente over mogelijkheden diverse locaties (ook vanuit regelgeving provincie);
- Overleg met thuiszorgorganisatie Buurtzorg over haar zorgconcept 'Buurtwonen';
- Overleg met thuiszorgorganisatie Evean over haar zorgconcept 'Volledig pakket thuis';
- Overleg met betrokkenen over voortgang en kansen 'De Herbergier' (locatie Zereiderpad);
- Overleg met woningcorporatie Woonzorg Nederland over mogelijkheden op haar locatie aan de Hoogkamplaan;
- Het uitwerken van de optie 'Buurtwonen' op de plek van de bijgebouwen van de Patmoskerk (tot en met het schetsontwerp).

Sinds de zomer van 2020 zijn de werkzaamheden van het projectteam Zorgplan Marken echter stilgelegd. De reden hiervoor was enerzijds dat de Protestantse Gemeente Marken eerst aan de slag wilde met haar eigen toekomstvisie. Zij kon daarom geen

bindende afspraken maken over herontwikkeling van de bijgebouwen van de Patmoskerk. Anderzijds is het wachten op het vervolg van de ontwikkeling van de alternatieve locatie aan de Hoogkamplaan waar eerst de gemeente en Woonzorg Nederland

tot overeenstemming dienen te komen. Dit duurt langer dan verwacht en de uitkomst is nog hoogst onzeker. Mocht er ruimte voor ontwikkeling van deze plek ontstaan waarbij de locatie van Evean (tussen de Patmoskerk en de dijk) betrokken kan worden, dan steekt het projectteam al haar energie daarin. In een ideale situatie worden hier ouderenwoningen, jongerenwoningen, woon-zorgconcept(en), een nieuw medisch centrum en een 24-uurs post voor thuiszorgorganisaties met elkaar gecombineerd.

Mocht de locatie Hoogkamplaan geen ruimte bieden voor dit soort functies dan kijkt het projectteam, wanneer het gaat om diverse zorgconcepten, eerst naar de locatie van het medisch centrum aan de Buurterstraat. Of deze beschikbaar komt is echter de vraag. Er moet dan zicht zijn op een nieuwe locatie voor zowel het medisch centrum als ook de brandweer. Tegelijkertijd denkt de Gemeente Waterland om financiële redenen ook aan verkoop van dit pand. Zie voor dit onderwerp ook het hoofdstuk dat gaat over de visie voor Marken op zorg en welzijn.

Omdat de gemeente eigenaar is van het medisch centrum en verantwoordelijk is voor zaken als de

brandweer en de huisartsenzorg ligt het voor de hand dat zij, indien de locatie Hoogkamplaan geen optie is, hierin zelf het initiatief neemt. De Eilandraad en haar projectteam Zorgplan Marken heeft deze optie al meerdere keren kenbaar gemaakt in gesprekken met de gemeente. Het projectteam staat in de startblokken om haar bijdrage te leveren aan het nader uitwerken van de plannen aan de Hoogkamplaan en/of de Buurterstraat.

Wat willen we bereiken?

Een levensloopbestendig Marken waar bewoners van geboorte tot overlijden wonen en waar alleen specialistische zorg buiten Marken plaatsvindt.

Hoe doen we dat?

Zoals in dit hoofdstuk eerder aangegeven is het nu aan de gemeente om de locaties Hoogkamplaan en/of Buurterstraat kansrijk te maken voor nadere ontwikkeling. Daarop is nu het wachten. De Eilandraad zal onder meer aan de hand van deze toekomstvisie de Gemeente Waterland blijven stimuleren om kansen te benutten en zo bij te dragen aan de leefbaarheid op Marken. De woonvisie van de Gemeente Waterland 2025 vormt daarin ook een belangrijke basis.

Het projectteam Zorgplan Marken houdt contacten met partijen als Buurtzorg, Evean en De Drie Notenboomen aangaande kleinschalige woon/zorgprojecten in stand. Dit op basis van onze eigen 'Toekomstvisie Wonen en Zorg op Marken' uit 2019 (zie bijlage 2). Ook haken we aan op de regiovisie 'Zorg voor ouderen Zaanstreek-Waterland 2020-2025' die in 2020 door diverse zorgstakeholders is opgesteld. Hierbij dient de Gemeente Waterland formeel nog aan te haken. De gemeenten Edam/Volendam, Purmerend, Beemster en Zaanstad hebben dat al gedaan.

Onze opdracht

Wij houden nadrukkelijk een vinger aan de pols waar het gaat om het benutten van kansen voor het realiseren van kleinschalige woon/zorgprojecten op Marken. Wij houden hierover onze bestaande contacten warm. Zodra zich kansrijke situaties voordoen schuift het projectteam Zorgplan Marken aan als adviseur en mogelijk partner waar het gaat om het exploitabel krijgen van deze concepten. Bijvoorbeeld middels het organiseren van voldoende vrijwilligers. Verder ziet het projectteam het als haar taak bewoners bewust te maken van belangrijke onderwerpen en hen hierover te informeren.

Hoe organiseren we dat?

Het projectteam Zorgplan Marken sluit zich aan bij de zes sporen waarlangs door de werkgroep zorg en welzijn wordt gewerkt:

- Behoud van de huidige (medische) voorzieningen op Marken;
- Het beter faciliteren van het langer thuis wonen (thuiszorg, woningaanpassingen, seniorenappartementen);
- Behoud en versterking van activiteiten (SWOM, Voor elkaar op Marken, WelzijnWonenPlus Waterland);
- Verbeteren van beschikbaarheid 24-uurs zorg vanuit een vast team aan thuiszorg op Marken;
- Het bundelen van mantelzorg voor niet-lijfelijke zorg;
- Verder onderzoek doen naar opties klein-

schalig woon/zorgproject.

Raakvlakken met andere thema's

- Wonen: de ontwikkelingen aan de Hoogkamp- laan en/of in het bestaande medisch centrum aan de Buurterstraat kunnen worden gecombineerd met niet zorg gerelateerde woonsituaties. Te denken valt aan jongerenwoningen, reguliere ouderenwoning- en (al dan niet met domotica) en gezinswoningen (specifiek bij de Hoogkamplaan).
- Zorg en welzijn: het projectteam Zorgplan Marken is praktisch gezien uitvoerend voor deze werkgroep met de focus op kleinschalige woon/ zorgprojecten.

Wat kost het en wat verwachten wij van de Gemeente Waterland?

Wij verwachten van de gemeente zo snel als mogelijk initiatief en regie. Dat de Gemeente Waterland partijen bij elkaar brengt om de kansen die er nu liggen aan de Hoogkamplaan en bij de Buurterstraat te benutten.

Note: wij verwijzen tot slot van dit hoofdstuk nog- maals naar bijlage 2 van deze toekomstvisie. Hierin is de door het projectteam Zorgplan Marken op- gestelde 'Visie toekomst wonen en zorg op Marken' uit 2019 toegevoegd.

Visie ‘Mooi wonen op Marken’

In meerdere hoofdstukken in deze toekomstvisie is al naar voren gekomen hoe belangrijk het is voor Marken dat er nieuwe inwoners komen. Onze focus ligt op het aantrekken van jonge gezinnen. Er liggen kansen, immers: de situatie op de woningmarkt is voor jonge mensen lastiger dan ooit en op Marken komen er woningbouwprojecten aan. De werkgroep ‘Mooi wonen op Marken’ zet in op het verder op de kaart zetten van Marken als aantrekkelijke woonomgeving.

Huidige situatie

De term ‘leefbaarheid’ geeft aan in hoeverre een bepaald gebied of gemeenschap aantrekkelijk is om te wonen en werken. Elk mens heeft zijn eigen definitie van leefbaarheid want een ieder heeft haar eigen woon- en werkwensen. In het algemeen wordt leefbaarheid door verschillende factoren bepaald. Zo wordt er gekeken naar aspecten als de aanwezigheid van winkels, horeca en scholen. Maar ook het milieu, sociale kenmerken en de demografische ontwikkeling van een gebied spelen een rol.

Er zijn een aantal ontwikkelingen die een risico vormen voor de leefbaarheid op Marken. De voornaamste zijn krimp, vergrijzing en de onbekendheid met Marken als open en prettige woonomgeving. De krimp van de Marker bevolking is met 3 procent (zestig mensen) over de periode 2013-2020 niet direct alarmerend. De leeftijdsopbouw van diezelfde groep is daarentegen wel een reden voor ongerust-

heid want Marken vergrijsst.

Daarnaast heeft Marken te maken met vooroordelen en onbekendheid. Aan toeristen is geen gebrek maar vaak gehoorde opmerkingen zijn ‘Waar zouden deze mensen in het weekend wonen?’ of ‘Men leeft hier vooral van het toerisme’. Marken is geen openluchtmuseum met daarin louter acteurs ter aankleding van het dorp. Marken is verre van een strenggelovige gemeenschap, heeft goede voorzieningen in elk opzicht met daarnaast een uitstekende openbaar vervoerverbinding met de hoofdstad Amsterdam. Binnen vijftientig minuten staat men op Station Noord.

Bij leefbaarheid hoort een verscheidenheid aan publieke voorzieningen. De voorzieningen die een gemeenschap heeft zijn mede afhankelijk van vraag en aanbod. Ondernemers en verenigingen hebben baat bij een doelgroep die bereikbaar en groot genoeg is. De supermarkt moet een bepaalde omzet draaien om rendabel te zijn. Sport- en muziekverenigingen hebben jonge aanwas nodig om vergrijzing tegen te gaan. Die voorzieningen moeten er zijn en blijven om het vestigingsklimaat op Marken voor zowel bestaande als nieuwe inwoners goed te houden. Vraag en aanbod zijn hierbij aspecten die altijd met elkaar in verbinding staan en in balans dienen te zijn. Om die reden is het belangrijk actief aan de promotie van Marken te werken om nieuwe inwoners naar het eiland te trekken. Maar ook jonge Markers

willen wij behouden en hen de kans bieden om hier een gezin te stichten. Marken heeft immers veel te bieden voor verschillende doelgroepen: de rust van een kleine gemeenschap ten opzichte van de grote stad, een rijk verenigingsleven, veiligheid en daarnaast een kindvriendelijke omgeving.

Ondernemers op Marken hebben voorgesteld om een campagne te ontwikkelen die wordt ingezet op metrostations in Amsterdam. Hiermee willen de ondernemers bezoekers naar het eiland trekken. De Eilandraad zet zich in om sponsors te vinden die meehelpten om een dergelijke campagne mogelijk te maken. De huidige situatie laat in elk opzicht zien dat wij Marken meer bekend en vervolgens bemind moeten maken.

Wat willen we bereiken?

Wij willen onze doelgroep over Marken informeren op een manier die aansluit bij hun interesses en zoekgedrag. Bezoekers aan Marken die voor het eerst komen zijn veelal positief verrast door de sfeer en de omgeving. Wanneer mensen Marken beter leren kennen zijn wij ervan overtuigd dat dit de instroom aan nieuwe inwoners zal stimuleren en het behoud van de jongere doelgroepen. Hierdoor gaan wij vergrijzing en krimp tegen. Dit heeft een positieve invloed op de leefbaarheid en het behouden en stimuleren van een breed aanbod aan voorzieningen.

Hoe doen we dat?

Door middel van promotie van Marken als een open en kindvriendelijke woonplaats met veel natuur en op een steenworp afstand van Amsterdam. Het is essentieel om de autonome instroom of doorstroom van nieuwe en jonge Markers op gang te houden. Veel bestaande woningen zijn afgelopen jaren van eigenaar gewisseld. Door het informeren over de mogelijkheden voor aankopen van woningen door jongeren willen wij hen stimuleren te blijven. Dit gaat tevens verkrotting en de aankoop van woningen ter recreatie tegen.

In het hoofdstuk wonen kwam al naar voren dat

er volop werk wordt gemaakt van twee nieuwe woonterpen (circa negentig woningen) nabij de voetbalvelden van Sportvereniging Marken. Deze worden ontwikkeld voor verschillende type bewoners en in verschillende prijsklassen. Ontwikkelaar HSB uit Volendam gaat deze woningen bouwen. Het is zowel in het belang van HSB als van Marken dat deze woningen verkocht worden aan jongere doelgroepen. De werkgroep Mooi wonen op Marken wil hierin samenwerken met HSB om elkaar indien nodig te versterken in de promotie van het project. Wanneer dit nodig blijkt te zijn om de verkoop van woningen te stimuleren willen wij hier samen met HSB budget genereren om promotie mogelijk te maken.

Het promoten van Marken gaan wij doen door gebruik te maken van drie kanalen:

- De website www.mooiwonopmarken.nl;
- Sociale media Facebook en Instagram;
- Google zoekmachine en Google advertenties.

De website dient een goed en waarheidsgetrouw beeld van het voormalig eiland Marken te geven. Hierin komen alle facetten die eerder in dit stuk als positieve punten zijn benoemd terug. Op zowel historisch, cultureel als sociaal vlak. Met uitleg over Marken en haar bewoners. De website gaat gerichte informatievoorziening bieden aan doelgroepen die Marken willen leren kennen.

Via sociale mediakanalen gaan wij actuele informatie en nieuwe dingen delen. Met deze informatie willen we het imago van Marken een boost geven. Sociale media bieden de mogelijkheid om ons specifiek op bepaalde doelgroepen te richten. Iedereen die een account heeft op sociale media is immers herkenbaar op het gebied van bijvoorbeeld geslacht, leeftijd en persoonlijke interesses.

Tot slot maakt Google de informatie vindbaar op het Internet. Wij zetten in op het dusdanig inrichten van onze websitestructuur, content en sociale media dat deze goed vindbaar zijn op Google. Ook willen we inzetten op advertenties middels Google's commerciële platform Adwords.

Onze opdracht

Het promoten van Marken als een mooie, levendige, open en prettige plek om te wonen waarbij het huidige aantal inwoners behouden blijft en er nieuwe instroom van jonge doelgroepen komt.

Hoe organiseren we dat?

De werkgroep Mooi Wonen op Marken heeft haar activiteiten ter promotie als volgt gedefinieerd:

Activiteit <i>Wat is de actie?</i>	Omschrijving <i>Wat moet er gebeuren?</i>	Samenwerken <i>Wie doet mee?</i>	Budget <i>Is geld nodig?</i>
Website: www.mooiwonenopmarken.nl	Ontwerpen, teksten schrijven, beeldmateriaal verzamelen; Hoofdonderwerpen: <ul style="list-style-type: none"> • Marken • Verenigingen • Voorzieningen • Bereikbaarheid 	Inwoners, HSB en makelaars.	Ja. De website dient een update te krijgen en moet worden gehost.
Sociale media en Google: Facebook, Instagram en Google zoekmachine	Account maken en vullen met interviews met bewoners, foto's, posts, woningaanbod, video's, boodschappen vanuit Gemeente Waterland (burgemeester) et cetera.	Inwoners activeren de eigen woonplaats te promoten en de Gemeente Waterland die meehelpt met posts.	Ja. Voor advertenties in Google Adwords is budget nodig.
Ambassadeurs: Elke inwoner van Marken die dat wenst kan ambassadeur worden	Inwoners promoten Marken in het eigen netwerk door te vertellen en uit te nodigen. Onze sociale media maken dit laagdrempelig.	Zoveel mogelijk inwoners van Marken en eventuele andere positieve referenten.	Nee.
Makelaars: Digitale folder over Marken	Informatie versturen en plaatsing op de website.	De werkgroep activeert zoveel mogelijk mensen de folder te posten op hun sociale media.	Ja. De folder dient grafisch te worden opgemaakt.
Flyers: Folder over Marken (hard copy)	Folders verspreiden op strategische locaties, te weten: <ul style="list-style-type: none"> • VVV • Het Marker Museum • Open dag KNRM 	De werkgroep en de behartigers van de strategische locaties.	Ja. Folders dienen professioneel te worden gedrukt.
Samenwerking: Gezamenlijk optrekken met initiatieven die de regio Waterland promoten	Structureel of op projectbasis samenwerken en elkaar versterken. Zoals: <ul style="list-style-type: none"> • Marken voor haar Markers • Stichting Promotie Waterland 	De werkgroep en partijen die de regio promoten.	Eventueel op projectbasis.
Pers: Free publicity binnen diverse media	Het genereren van promotie in geschreven media (is bijvoorbeeld gedaan in Noordhollands Dagblad), items op televisie (Omroep PIM is een optie) en/of digitale media.	Nee.	Nee.
Rondleiding door bewoners: Bewoners vertellen geïnteresseerden hoe het is om op Marken te wonen met daarbij rondleidingen langs de trekpleisters of naar behoefte van de bezoeker(s)	Het werven van bewoners die hieraan een bijdrage leveren (testimonial). Daarnaast communiceren aan pers, makelaars en via eigen communicatiekanalen.	Inwoners van Marken.	Nee.

Raakvlakken met andere thema's

- Wonen: de ontwikkelingen op het gebied van woningbouw op Marken zijn één van de voornaamste speerpunten voor promotie en de verkoop van deze woningen;
- Onderwijs: om de continuïteit van het basisonderwijs op Marken voor de toekomst te borgen dient promotie te worden gedaan om extra aanwas aan leerlingen te genereren;
- Voorzieningen: het behoud van voorzieningen zoals cultuur- en sportverenigingen, speeltuin, geldautomaat et cetera.

Wat kost het en wat verwachten wij van de Gemeente Waterland?

De Eilandraad en de werkgroep Mooi wonen op Marken verwachten van onze gemeente dat wij gezamenlijk optrekken in de promotie van haar dorpskern Marken. Het is op dit moment niet duidelijk wat deze promotieactiviteiten precies gaan kosten. Zeker is dat er gelden nodig zijn om promotieactiviteiten te ontwikkelen en uit te voeren. Wij zien hierin de Gemeente Waterland en commerciële belanghebbenden als partners die ondersteunen met kennis en financiële middelen. De Gemeente Waterland heeft in 2015 reeds 3.500 euro subsidie verstrekt voor de in dit hoofdstuk genoemde activiteiten. Daar is aan het einde van 2020 nog circa 300 euro van over. Een nieuwe financiële impuls is nodig om onder meer de website www.mooiwonenopmarken.nl in de lucht te kunnen houden.

Visie van de jeugdraad

Naar aanleiding van een enquête onder jeugd op Marken naar behoeften die zij hebben maar waar (nog) niets mee wordt gedaan, is binnen de Eilandraad het initiatief voor een 'jeugdraad' ontstaan. In de zomer van 2019 is de jeugdraad opgericht en zij vormt de oren en ogen van de jeugd op Marken. De Jeugdraad is een werkgroep die zich inzet voor de betrokkenheid van jongeren. Daarnaast zet zij zich in voor het stimuleren van inwoners van Marken in het samenleven met en de inzet voor elkaar. Onderlinge hulp is hierbij vanzelfsprekend. Dit bouwt een gemeenschap op en draagt bij aan het sociale netwerk op Marken. De jeugdraad zet zich in voor de belangen van de jeugd. Deze generatie verlangt naar verbinding en ontmoeting. De ambitie van de jeugdraad is dan ook om Marken leefbaar te houden voor de jeugd en hen een stem te geven.

Daarnaast ziet de Eilandraad haar jeugdraad als een kraamkamer voor toekomstige leden voor toetreding tot het bestuur.

Huidige situatie

Door de wereldwijde pandemie heeft de jeugd het lastig. De gehele samenleving is nagenoeg op slot gegaan per maart 2020. Dit heeft verregaande gevolgen (gehad) voor de jeugd. Niet alleen op Marken maar in geheel Nederland. Onderwijsinstellingen hebben hun deuren lang gesloten gezien. Mogelijkheden om te sporten zijn flink aan banden gelegd. Initiatieven voor jonge doelgroepen om elkaar te ontmoeten en activiteiten te ondernemen zijn er tot het moment van schrijven nauwelijks geweest. Eenzaamheid en isolatie liggen op de loer.

Ondanks dat de jeugd gewend is via digitale we-

gen met elkaar te communiceren zet deze situatie de leefbaarheid onder een zichzelf ontwikkelende doelgroep onder druk. De Eilandraad en haar jeugdraad ziet de huidige situatie in de komende periode verbeteren. Maar op het moment van schrijven is het nog altijd niet exact te zeggen wanneer de jeugd haar vrijheden terugkrijgt. Ondanks het organiseren van verschillende acties en activiteiten door de jeugdraad en/of andere organisaties zoals de Gemeente Waterland (te denken valt aan het Sportakkoord) is merkbaar dat het bereiken van de jeugd moeizaam gaat.

Wat willen we bereiken?

De jeugdraad zet zich in voor het leefbaar houden van Marken voor jeugd door hun behoeften en belangen te behartigen. Zij heeft als doel de jeugd op Marken het gevoel te geven dat zij betrokken en gehoord worden.

Hoe doen we dat?

Sinds haar oprichting heeft de jeugdraad ingezet op een verscheidenheid aan onderwerpen. Hieronder is een uiteenzetting van deze onderwerpen en wat de rol van de jeugdraad hierin is:

- Verbeteren busverbinding (EBS) voor uitgaande jongeren: de huidige busverbinding aan laten sluiten bij de sluitingstijden van horecagelegenheden in de omgeving. Het is de jeugdraad gelukt dit te verwezenlijken. Met ingang van 3 januari 2021 gaat om 01:12 uur een rechtstreekse bus van Station Noord naar Marken.
- Deelname 'Kern met Pit': er is geparticipeerd in een wedstrijd waaraan dorpskernen meedoen aangaande het onderwerp 'leefbaarheid'. Met het initiatief 'Collect your colors' (een loopevenement waarin met kleurstoffen wordt gegooid) wil de jeugdraad jong en oud verbinden en het aspect leefbaarheid op een ludieke manier onder de aandacht brengen. In 2020 is deelgenomen aan deze

wedstrijd. Door de coronapandemie heeft de jeugdraad dit evenement nog niet kunnen organiseren. Daarom is er dit jaar (2021) opnieuw deelname met de hoop dat dit nu wel georganiseerd kan worden.

- Ontwerp logo jeugdraad: om de jeugd op Marken in de coronatijd bezig te houden heeft de Jeugdraad een actie bedacht. Het doel was een nieuw logo te ontwerpen voor de jeugdraad voor gebruik op haar sociale mediakanalen. Uit alle inzendingen is een logo gekozen dat nu is geïntegreerd in uitingen.
- Betrokkenheid bij woningbouw op Marken: de jeugdraad heeft een plaats aan tafel bij gesprekken over woningbouwprojecten op Marken. Zo worden de ideeën van de jeugd al in een vroeg stadium kenbaar gemaakt. Er is onder andere geparticipeerd in gesprekken rondom het project 'De Loods'.
- Eenzaamheid onder jongeren: naar aanleiding van de huidige pandemie is eenzaamheid onder jongeren in kaart gebracht. Uit enquêtes kwam naar voren dat (een gedeelte van) de Marker jongeren een gevoel van eenzaamheid ervaart en verbondenheid met elkaar mist. De jeugdraad heeft samen met de jongerenwerker van de Gemeente Waterland het zogenoemde 'Buiten sport & spel spektakel' bedacht voor Marker jeugd van twaalf tot en met zeventien jaar. Vanaf maart 2021 vindt dit elke vrijdag plaats op het complex van Sportvereniging Marken.
- Pestgedrag bij jongeren onder de aandacht brengen: de Jeugdraad heeft vernomen dat pestgedrag bij de jeugd op Marken veelvuldig voorkomt. Dit is een ernstige zaak waaraan de jeugdraad iets wil doen. De wens is om samen met de jongerenwerker van de Gemeente Waterland een workshop over pesten te organiseren in Dorpshuis Het Trefpunt. De jeugdraad ziet in pesten een belangrijk onderwerp dat structureel onder de aandacht dient te blijven. Hiervoor zijn potentiële subsidiemogelijkheden vanuit de Gemeente Waterland waarvan de jeugdraad gebruik wil maken.
- Drank- en drugsgebruik: samenwerking

zoeken met de organisatie 'Moedige moeders' uit Volendam.

- Belangen en behoeften Marker jeugd in kaart brengen: de Jeugdraad heeft gemerkt dat naast het lastig bereiken van de jeugd ook het aansporen van hen om mee te doen aan activiteiten moeizaam gaat. Het blijkt dat de jeugd op Marken niet altijd actief meedoet aan initiatieven die voor hen worden georganiseerd. Bijvoorbeeld door de Gemeente Waterland of door de jeugdraad zelf. Mogelijk heeft dit te maken met het niet aansluiten op hun behoeften en interesses. De jeugdraad wil deze daarom in kaart brengen door met de doelgroep in gesprek te gaan. Behoeften op het gebied van wonen krijgen extra aandacht. Hierin wordt samengewerkt met de jongerenwerker van de Gemeente Waterland omdat deze de daarvoor benodigde kennis en ervaring heeft.

- Bewustwording creëren bij jeugd om leefbaarheid in stand te houden: naast het eerder genoemde participeren in activiteiten die worden georganiseerd wil de jeugdraad de jeugd aansporen een bijdrage te leveren in vrijwillige organisaties. De jeugd dient leefbaarheid ook zelf te stimuleren door zich aan te sluiten bij bijvoorbeeld de Stichting Marker Jongeren (SMJ), Marker Evenementen Stichting (MES), in werkgroepen van de Eilandraad en/of de Oranjevereniging. Eigen initiatief vanuit de jeugd creëert meer betrokkenheid in wat er speelt op Marken. Daarin wil de jeugdraad investeren. Om bewustwording visueel te maken wil de jeugdraad een video gaan produceren met de titel 'Marken anno 2040'. Hiermee wordt zichtbaar gemaakt hoe Marken er mogelijk uit komt te zien wanneer de jeugd te weinig participeert of haar stem niet laat horen. Ook wordt in de video benadrukt wat vrijwilligerswerk je als individu brengt en hoe belangrijk dit is voor alle inwoners van Marken.

- Creëren van faciliteit(en) voor buitenactiviteiten: de jeugd heeft aangegeven dat er behoefte is aan het realiseren van een locatie om buiten actief bezig te kunnen zijn. Bijvoorbeeld een Cruiff Court op Marken. De oudere jeugd, die niet langer gebruik maakt van de speeltuin, ziet graag nieuwe mogelijkheden om samen buiten te re-

creëren en elkaar daar te ontmoeten. Tijdens een bijeenkomst bij Sportvereniging Marken kwam naar voren dat bij de realisatie van woningen nabij de sportvelden een stuk grond 'over' is. Voor dit stuk grond, in het midden van de nieuw te bouwen wijk, is nog geen bestemming. Samen met het bestuur van de Eilandraad is het idee ontstaan om daar wellicht een locatie voor buitenactiviteiten te realiseren. Dit plan is voorgelegd aan de Gemeente Waterland en hierover wordt in een later stadium gesproken.

Onze opdracht

Marken leefbaar houden voor haar jeugd en hen een stem geven bij onderwerpen die voor jongere doelgroepen relevant zijn.

Hoe organiseren we dat?

In de eerste plaats benut de jeugdraad de kennis en kunde die aanwezig is binnen de eigen geledingen van de Eilandraad. Binnen zowel het bestuur als de verschillende werkgroepen is veel bereidheid om de jeugdraad te ondersteunen en deze samenwerking wordt verder georganiseerd. Daarnaast wil de jeugdraad structureler en intensiever contact met de Gemeente Waterland. Te denken valt aan de al genoemde jongerenwerker maar ook expertise vanuit andere afdelingen binnen de gemeente is welkom om de jeugdraad mee te ondersteunen.

Raakvlakken met andere thema's

- Onderwijs: in samenwerking met basisschool De Rietlanden is het mogelijk om de behoeften van de jeugd tot 12 jaar beter in kaart te brengen en hierop in te spelen.

- Wonen: door in een vroeg stadium betrokken te worden bij plannen voor woningbouw is input vanuit de toekomstige doelgroep aan huizenkopers geborgd.

- Openbaar vervoer: betrokkenheid en overleg met de werkgroep openbaar vervoer en de huidige vervoerder (EBS) is nodig om het openbaar vervoer letterlijk en figuurlijk te laten aansluiten op de behoeften van de Marker jeugd.

- Zorg en welzijn: de jeugdraad kan meedelen en helpen in het ondersteunen van zorgbehoef-

venden zodat zij langer op Marken kunnen blijven wonen. Verder valt hier ook het door de werkgroep zorg en welzijn signaleren van overmatig alcoholen/of drugsgebruik onder.

- Natuur en milieu: bewustzijn over natuur en milieu bevorderen door dit positief onder de aandacht te brengen en vast te stellen wat de jeugd daarin belangrijk vindt.
- Voorzieningen: zorgen voor aanwas van en inzet als vrijwilliger voor het behoud van voorzieningen.

Wat kost het en wat verwachten wij van de Gemeente Waterland?

De jeugdraad verwacht van de Gemeente Waterland een open en proactieve houding ten aanzien van vraagstukken die zij inbrengt. Het hebben van een

goed netwerk met daarin de juiste connecties binnen de gemeente is essentieel en daarin verwacht de jeugdraad ondersteuning. Een voorbeeld is hier wie er benaderd dient te worden voor toestemming vanuit de gemeente om beelden met een drone te maken. Het weten van de juiste ingangen is voor de verdere ontwikkeling van de jeugdraad belangrijk. Voor realisatie van de genoemde locatie voor buitenactiviteiten verwachten wij van de gemeente dat zij actief meedenkt en eventueel budget beschikbaar stelt in het realiseren hiervan.

Visie voor Marken op natuur en milieu

Marken is een unieke plek omringd door water. De verscheidenheid aan natuur maken Marken een parel binnen Waterland. De Eilandraad is zich sterk bewust van de uniciteit van het eiland. De werkgroep natuur en milieu houdt zich namens de Eilandraad bezig met belangrijke onderwerpen. Natuur, milieu en duurzaamheid zijn onmisbare kernelementen in een visie voor een gezonde leefomgeving op het Marken van de toekomst.

Huidige situatie

Bij het oprichten van de werkgroep zijn een aantal doelen gesteld. Deze zijn soms algemeen van aard maar worden concreet gemaakt door er specifieke acties aan te koppelen. Marken heeft een grote biodiversiteit. Het eiland is een belangrijke broedplaats voor vogels en een foerageergebied van bijvoorbeeld ganzen. Hierin wordt samengewerkt met de veehouder en andere grondeigenaren. De werkgroep wil de biodiversiteit op Marken verder versterken. Dit gebeurt door verschillende initiatieven te ontwikkelen en door meekoppelkansen te benutten. Zoals bij de dijkversterking.

Wat willen we bereiken?

De werkgroep Natuur & Milieu zet zich in voor het bevorderen van een gezonde leefomgeving op Marken met bewustwording over natuur en milieu.

Hoe doen we dat?

Er worden verscheidene activiteiten ondernomen die bijdragen aan hetgeen de werkgroep wil bereiken. Zo worden bij de dijkversterking de zogenoemde 'meekoppelkansen' benut. Deze krijgen invulling door één kilometer aan natuurvriendelijke oevers, een oeverwaluwanwand en een vogelkijkhut aan de Bukdijk te realiseren. Er is actief door de werkgroep meegedacht over en gereageerd op de plannen van Rijkswaterstaat.

In het voorjaar 2021 zijn drie visdiefeilanden aangelegd in het zuidelijk deel van het Goudriaankanaal in de vorm van vlotjes. Ook zijn twee ijsvogelwanden gerealiseerd. De werkgroep bekijkt verder de mogelijkheid om een zwaluwtoren op Marken te plaatsen. Er zijn echter ook zaken die de natuur bedreigen zoals windmolens in Natura2000 gebied om aan doelstellingen in het kader van de regionale energiestrategie (RES) te voldoen. Ook dat verdient meer dan gemiddelde aandacht.

We willen het bewustzijn over natuur en milieu bevorderen door dit positief onder de aandacht te brengen. Dit doen we door in gesprek te gaan met inwoners. De werkgroep wil inwoners van Marken laten genieten van de mooie natuur. Speciale aandacht wil de werkgroep richten op jongeren. Wat vinden zij belangrijk? Die behoeften wil zij graag in kaart hebben en er volgen daarom gesprekken met de jeugdraad.

Er is in 2020 een informatieavond georganiseerd over ringslangen. Daarnaast is een inlegvel verspreid met wetenswaardigheden over natuur en milieu. Er is aandacht gevraagd voor boldraadroosters om te voorkomen dat kauwtjes de schoorstenen kapen om er hun nest te maken. Een ander aandachtspunt zijn katten die zangvogels verorberen bij nachtelijke strooptochten, ringslangen en watervogels. Er zijn informatieborden geplaatst om mensen te wijzen op

de aanwezigheid van weidevogels en bij het wandelen over de dijk honden aan de lijn te houden.

De werkgroep zet ook in op het maken van eigen communicatiemiddelen. Er komt, zowel op papier als digitaal, een natuurkaart van Marken. De werkgroep organiseert weidevogelexcursies voor onder andere de basisschool. Er wordt gewerkt aan een enquête met als doel een indruk te krijgen hoe natuur en milieu leeft op Marken en wat voor vragen er liggen.

Er komt een zwerfafvalactie zodra het coronavirus een halt is toegeroepen. Er kan worden samengewerkt met de acties die de gemeente reeds doet. Er worden minimaal twee informatieavonden gehouden met als onderwerpen windmolens en water- en weidevogels op Marken. De plasdras bij de ingang naar Marken (het kruis genaamd) is gevoelig voor verstoring door recreanten die de weilanden inlopen en onderaan het dijktaflood gaan lopen. Er komen borden om mensen hierop te wijzen.

De werkgroep gaat sociale media en de website inzetten om haar boodschap uit te dragen en reacties van inwoners van Marken op te vangen. Er wordt vervolgens bredere informatie aan hen verschaft. Te denken valt aan het stimuleren van milieuvriendelijke alternatieven in het onderhoud van huis en tuin.

De werkgroep gaat het belang van natuur en milieu voor Marken in diverse dossiers behartigen. Het doel is hierbij objectieve informatie te verschaffen aan de inwoners van Marken. Bijvoorbeeld over de verschillende plannen die worden ontwikkeld om het aantal windmolens uit te breiden. Hierover heeft de werkgroep in mei 2021 een enquête verspreid om de inwoners van Marken van alle relevante informatie te voorzien. Zo kunnen inwoners op basis van feiten hun mening hierover vormen.

De werkgroep kijkt naar de effecten op de ambitie om Waterland in het kader van het klimaatakkoord energieneutraal te maken. Men kijkt ook naar de effecten op natuur en landschap. Tot slot hebben ook woningbouw en recreatie de aandacht.

Onze opdracht

Het behoud en de versterking van biodiversiteit op Marken.

Hoe organiseren we dat?

Door binnen de werkgroep gericht met elkaar en tevens samen met de Eilandraad te werken aan de gestelde doelen. Daarnaast is de werkgroep structureel in gesprek met inwoners van Marken, de Gemeente Waterland en alle share- en stakeholders die raakvlakken hebben met natuur en milieu.

Raakvlakken met andere thema's

- Toerisme: samen met de werkgroep toerisme inzetten op duurzaam toerisme op Marken.
- Verkeer: meedenken in verduurzaming van vervoer en mobiliteit op Marken.
- Wonen: ondersteuning bieden met kennis over duurzaam bouwen tijdens planvorming.
- Onderwijs: inzetten op voorlichting en excursies voor leerlingen van de basisschool.
- Jeugdraad: de jeugd inzetten voor de doelstellingen van de werkgroep natuur en milieu.

Wat kost het en wat verwachten wij van de Gemeente Waterland?

De werkgroep natuur en milieu verwacht een open dialoog en samenwerking met de Gemeente Waterland aangaande vraagstukken omtrent natuur en milieu. Een belangrijk onderwerp is hierin in elk geval het plan voor windmolens op de route naar Marken. Er is tevens de verwachting dat beide partijen gezamenlijk optrekken in het realiseren en bekostigen van een natuurkaart van Marken.

Visie voor Marken op openbare ruimte

Functioneel, schoon, heel, veilig, passend bij ons cultureel erfgoed en vrij uitzicht. Dit zijn en blijven de uitgangspunten binnen de visie op openbare ruimte op Marken. Dit betreft het uitzicht op ons omringend water, kustlijnen, de omringdijk en haar openbaar toegankelijke infrastructuur. Particulier grond- en huizenbezit is ook onderdeel van de openbare ruimte. Dit bepaalt immers het uitzicht. Verder heeft Marken vele monumenten. Om ons cultuurhistorisch erfgoed in stand te houden valt het gehele eiland onder beschermd stads- en dorpsgezicht. Juist daarom streeft de Eilandraad naar een plus-niveau voor de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte van de historische kern op Marken. Wat betreft de in de openbare ruimte zichtbare zaken zoals erfafscheidingen en gevels is het belangrijk om ook deze op orde te hebben. Dat is aan de betreffende eigenaren en/of beheerders.

Huidige situatie

Openbare ruimte is een veelomvattend onderwerp. Te denken valt aan onderhoudsprogramma's van beherende overheden, eisen van beschermd stads- en dorpsgezicht, duurzaamheidsmaatregelen zoals zonnepanelen en windmolens, versterking van de omringdijk op Marken, de dijkversterking Hoorn-Amsterdam, ontwikkelingen in het Markermeer en de Gouwezee. Maar ook de provinciale toegangsweg N518, een veilige verkeersafwikkeling en handhaving van doorrijden en parkeren van niet-vergunninghouders.

Vanwege de omvang van het thema openbare ruimte is gekozen om een aantal zaken apart te beschouwen. Allereerst is met de oprichting van de werkgroep dijkversterking in 2012 afgesproken dat zij zich ook bezig houden met alle onderhoudszaken aangaande de omringdijk en de haven welke nu nog in beheer zijn bij Rijkswaterstaat. In het volgende hoofdstuk 'dijkversterking en dijkonderhoud' is hierover meer te lezen. Zij zien ook toe op de ontwikkelingen bui-

tendijks voor zover dit Marken raakt. Bijvoorbeeld bij de dijkversterking Hoorn-Amsterdam.

Wat betreft de reconstructie van de N518 naar Marken door de provincie Noord-Holland in 2017 en de door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) in 2018 opnieuw geasfalteerde wegen binnen Marken, zijn een aantal technisch adviseurs van de Eilandraad in die periode intensief betrokken geweest. Dit met goede resultaten tot gevolg. De in 2017 opgerichte werkgroep verkeer bewaakt de goede instandhouding van deze wegen. Daarbij wordt extra aandacht besteed aan het behoud van de snelheidslimiet 80 km/uur op de N518 en gewenste verbreding van het langs die route gelegen fietspad op de Waterlandse Zeedijk. Daarbij zijn de Gemeente Waterland, HHNK en de provincie Noord-Holland betrokken.

Waar het gaat om duurzaamheidsmaatregelen, zoals zonnepanelen en windmolens, is dit belegd bij de werkgroep natuur en milieu (zie het hoofdstuk aangaande natuur en milieu). De werkgroep wonen, tevens benoemd in deze toekomstvisie, houdt zich bezig met verkrotting van particulier huizenbezit. Als Eilandraad zullen wij vanuit onze informerende rol inwoners in algemene zin wijzen op gemeentelijke regelingen zoals het Bestemmingsplan en de Nota Uiterlijk van Bouwwerken 2018. Dit in het belang van de kwaliteit van de openbare ruimte. Het is aan de Gemeente Waterland als bevoegd gezag om hierop toe te zien en waar nodig te handhaven.

Wat er voor dit hoofdstuk overblijft is vooral de openbare ruimte binnen Marken die in beheer en onderhoud is bij de Gemeente Waterland. Hiervoor is geen aparte werkgroep ter ondersteuning nodig. Het bestuur van de Eilandraad neemt deze zaken in haar halfjaarlijks overleg met de gemeente nadrukkelijk mee. Ook tussentijds is hierover contact met de beleidsmedewerker(s). Het is hierbij belangrijk

dat de Eilandraad, als de ogen en oren van de gemeente, mede prioriteert binnen de onderhoudsprogramma's. Onderstaande zaken komen hier aan bod welke deels ook in beheer zijn bij HHNK, de provincie Noord-Holland en Rijkswaterstaat:

- Kwaliteit en onderhoud van groen en onkruidbestrijding (vooral op de begraafplaats);
- Het schoonhouden van sloten (vooral ook i.v.m. goede afwatering naar het gemaal);
- Kwaliteit en onderhoud van kademuren en bruggen;
- Kwaliteit en onderhoud van straatwerk en asfalt;
- Aanwezigheid, kwaliteit en onderhoud van straatmeubilair zoals bankjes en afvalbakken;
- Kwaliteit en onderhoud van openbare verlichting;
- Mogelijkheden voor afvoer van afval zoals tuinafval, grof vuil, glas, textiel en restafval;
- Kwaliteit en onderhoud (in)formele zwemlocaties aan de haven, bij de vuurtoren en de Minnebuurt.

In de voorgaande visie uit 2015 constateerde de Eilandraad dat de kwaliteit van de openbare ruimte van de Gemeente Waterland onder de maat was. Dit is op sommige punten nog steeds het geval. De openbare plantvakken zijn met weinig kleur ingericht en daardoor saai. De fundering van zowel straten als van aangrenzende huizen zijn niet ingericht op zwaar verkeer. Direct na herbestrating gaat de kwaliteit van het straatwerk snel achteruit. Dit betekent dat er strenger gehandhaafd dient te worden op zwaar verkeer. Ook moet, voorafgaand aan het opnieuw straten, worden gezorgd voor een betere wegfundering. Strenger handhaven op zwaar verkeer geniet de voorkeur van de Eilandraad omdat aangrenzende huizen zwaar te lijden hebben onder zwaar verkeer.

Er is in de afgelopen periode in samenwerking met de gemeente ook veel bereikt. Te denken valt aan het schoonmaken en onderhouden van de bruggen, de inhaalslag die er op de begraafplaats is gemaakt qua groenonderhoud, de verbetering van de kwaliteit van afvalbakken, de invoering van het ondergronds afvalstelsel, het opnieuw bestraten van wegen waar dit nodig was, het verhelpen van aandachtspunten in de openbare ruimte op aangeven van de Eilandraad, het snel en goed reageren op meldingen openbare ruimte (MOR), het vervangen van beschoeiingen en vele andere punten. Goed samenwerken op basis van onderling vertrouwen loont en dit wil de Eilandraad continueren.

Tot slot wijzen wij op de op handen zijnde energie-

transitie. Naast het beter isoleren van woningen en opwekken van duurzame energie via zon en wind (zie ook het hoofdstuk natuur en milieu) gaat dit op termijn ook om de keuze voor het afkoppelen van gas. Gezien de huidige ontwikkelingen in onze regio zal dit in de periode 2021 - 2025 op Marken niet aan de orde zijn. Bij nieuwbouw zal er op Marken wel zo veel als mogelijk zonder gasaansluiting worden gebouwd.

Wat willen we bereiken?

De Eilandraad wil dat Marken en haar toegangsweg N518 functioneel, schoon, heel en veilig is en daarmee passend bij de toplocatie die Marken vervult als toeristische attractie. Om die reden blijft de Eilandraad pleiten voor onderhoud en kwaliteit op plus-niveau binnen de oude historische kern.

Hoe doen we dat?

Wat betreft functioneel, schoon en heel wijst de Eilandraad betreffende beheerders op hun verantwoordelijkheid waar het gaat om onderhoud op basisniveau. Dit kan iedere inwoner doen door gebruik te maken van meldingsmogelijkheden bij de betreffende instantie(s). Als aanvulling verzamelt de Eilandraad meldingen om waar nodig extra druk uit te oefenen. In het geval van de Gemeente Waterland blijft het bestuur van de Eilandraad periodiek met hen in gesprek. Belangrijk onderdeel is hierin de jaarlijkse schouw. De werkgroep dijkversterking blijft dit invulling geven met Rijkswaterstaat. De werkgroep verkeer doet dat met HHNK en de provincie Noord-Holland en ziet daarnaast ook toe op het thema verkeersveiligheid.

Om het gewenste plus-niveau te realiseren kunnen parkeerinkomsten van (toeristische) bezoekers worden aangewend. Dit kan eveneens vanuit de toeristenbelasting die wordt geheven op overnachtingen op Marken. Tot op heden hanteert de gemeente echter het uitgangspunt 'gelijke monniken, gelijke kappen'. Maar er is in deze geen sprake van 'gelijke monniken'. Marken is een bijzondere toeristische plek die ook ver buiten de Nederlandse landsgrenzen als zodanig wordt beschouwd. Hier moet een meer dan goede kwaliteit van de openbare ruimte in de oude kern tegenover staan.

Onze opdracht

In algemene zin zal de Eilandraad informeren, adviseren en verbinden. Waar mogelijk en waar sprake is van direct belang voor Marken zal de Eilandraad ook de trekkersrol op zich nemen. Wat betreft informeren zal zij inwoners nog nadrukkelijker wijzen op mogelijkheden om gebreken in de openbare ruimte te melden. Verder worden waar nodig klachten gebundeld zodat een sterker signaal wordt afgegeven. De Eilandraad blijft zich daarbij inzetten voor het onderhouden van goede en vruchtbare samenwerkingsrelaties met de beheerorganisaties die op Marken actief zijn. Zo wordt bijgedragen aan het realiseren van draagvlak met daarbij de inbreng van specifieke Marker kennis.

Hoe organiseren we dat?

Het ruime thema openbare ruimte is qua aandacht verdeeld over de werkgroepen, het bestuur en specifieke adviseurs. Door dit te ontvlechten krijgen alle onderdelen de aandacht die ze verdienen en staan op die manier goed in verbinding met andere in deze visie beschreven thema's. Verder houdt het bestuur van de Eilandraad overzicht en regie. Zij zorgt voor het directe contact met de gemeente waar het gaat om de openbare ruimte van uiteindelijk alle betrokken beheerders.

Raakvlakken met andere thema's

Openbare ruimte is geïntegreerd binnen de werkgroepen verkeer, dijkversterking, natuur en milieu en wonen. Feitelijk zijn er ook raakvlakken met de werkgroep toerisme waar het, in de openbare ruimte van de oude kern, gaat om het nastreven en financieren van het gewenste plus-niveau.

Wat kost het en wat verwachten wij van de Gemeente Waterland?

Van de Gemeente Waterland verwacht de Eilandraad dat zij haar eigen beheertaak proactief uitvoert en haar daar, via bestaande reguliere overleggen en haar beleidsambtenaren, tijdig en goed bij betreft. Verder verwacht de Eilandraad dat de gemeente nogmaals met haar in gesprek gaat over nut, noodzaak en mogelijkheden van het voor Marken gewenste plus-niveau voor de oude kern. Ook wordt verwacht dat de gemeente zelf proactief haar rol pakt richting andere beheerders die op Marken actief zijn en deze aanspreekt waar nodig. Dit doet de Eilandraad zelf ook waarbij betrokkenheid van de gemeente wordt verwacht bij escalatie naar andere beheerorganisaties. Tot slot verwacht de Eilandraad van de gemeente handhaving van gemeentelijke regels die in het belang zijn van de kwaliteit van de gehele openbare ruimte en daarmee de leefbaarheid op Marken.

Visie voor Marken op versterking en onderhoud omringdijk en haven

Elke burger in Nederland heeft recht op waterveiligheid. Gezien de diverse watersnoodrampen in de Nederlandse historie is dat maar goed ook. Marken heeft in 2016 de watersnood en haar slachtoffers van 1916 herdacht. De herinneringen dwingen ons te blijven nadenken maar vooral ook handelen waar het gaat om onze waterveiligheid. Daarbij benutten we zowel kennis uit het verleden als het heden. De werkgroep dijkversterking van de Eilandraad heeft daar specifieke gebieds- en technische kennis aan toegevoegd. Daarmee is een belangrijke bijdrage geleverd aan de referentieontwerpen die in 2020 formeel zijn vastgesteld.

Huidige situatie

In 2006 maakte Arcadis in opdracht van het Ministerie van Verkeer & Waterstaat (VWS) een startnotitie over de ontwikkeling van de zuid- en westkade van de dijk rondom Marken. Van 2007 tot en met 2012 praatte een groep inwoners, waaronder een vertegenwoordiger van de Eilandraad, hierover middels een project- en klankbordgroep mee met Rijkswaterstaat (RWS). In 2008 werd duidelijk dat de dijk van Marken niet voldoet aan de wettelijke veiligheidseisen. In 2010 is het Hoogwater-beschermingsprogramma bekendgemaakt door de overheid. Het initiatief hiervoor is echter al ruim daarvoor genomen. Eind 2012 is het toenmalig ontwerp van 'vierkant versterken' verlaten omdat deze te duur bleek en geen recht deed aan de zettingsgevoelige ondergrond op Marken.

Aansluitend is in 2013 en 2014 de pilot meerlaagsveiligheid uitgevoerd. Daarbij is niet alleen naar de dijk gekeken maar ook naar beheersmaatregelen om schade en slachtoffers bij een onverhoopte overstroming te beperken en/of te voorkomen. De conclusie was dat de waterveiligheid in hoofdzaak gerealiseerd moest worden middels een goede dijk

(laag 1). Het waterrobuust maken van Marken (laag 2) bleek veel te duur. Deels is Marken al waterrobuust vanwege haar historische terpen en paalwoningen. Bij nieuwbouw kan er waterrobuust worden gebouwd zoals dit nu vorm krijgt middels terpen bij het bouwplan nabij Sportvereniging Marken. Binnen laag 3 van de pilot meerlaagsveiligheid is vastgesteld dat onderlinge afstemming tussen hulpdiensten verbeterd diende te worden. In 2015 is daarvoor, in samenwerking met de plaatselijke brandweer, EHBO, KNRM, Stichting Welzijn Ouderen Marken (SWOM) en de Eilandraad, een calamiteitenplan opgesteld. Dit plan is in het herdenkingsjaar 2016 geoefend en in 2018 na evaluatie vastgesteld.

Vanaf 2015 is nadrukkelijk gewerkt aan een nieuw dijkontwerp voor de zuid- en westkade. Vanwege in 2017 gewijzigde landelijke normeringen en berekeningswijzen liep dit ontwerp vertraging op. Deze nam verder toe door de stikstofproblematiek in 2018 en vereist aanvullend flora en faunaonderzoek. In 2020 zijn de verschillende referentieontwerpen formeel vastgesteld. In het huidige jaar 2021 loopt de aanbestedingsfase.

De werkgroep dijkversterking van de Eilandraad zoals we deze nu kennen is in 2012 geformeerd. Hierin

zitten betrokken Marker inwoners waarvan een aantal met relevante technische kennis. De werkgroep diende onder meer in 2013 een alternatief plan in bij RWS met als doel een buitendijkse versterking middels een zettingsvrij profiel. Dit betekent een fundering die dusdanig op orde wordt gemaakt dat Marken veilig is gedurende de 50 jaar na de aanleg ervan. Ook heeft deze werkgroep zich hard gemaakt voor zogenaamde 'meekoppelkansen'. Mede daardoor krijgt de dijk straks extra natuurvoorzieningen en kwalitatief goede recreatieve voorzieningen zoals bankjes, strandjes en aanlegplekken voor kleine bootjes. Daarvan kunnen de inwoners van Marken profiteren.

Omdat in het ontwerp is gekozen voor een overslagbestendige dijk mogen er golven over de dijk slaan. Wel is het zo dat dit water tijdig moet kunnen worden afgevoerd. Dat is echter de verantwoordelijkheid van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). De werkgroep dijkversterking is hierover met HHNK nadrukkelijk in gesprek. Er is een watersysteemanalyse uitgevoerd inclusief verbeteringen in de afvoer. Aan de hand van extra aangebrachte meetpunten wordt in kaart gebracht wat er eventueel nog meer nodig is voor een goede waterafvoer. Dit betreft sowieso een calamiteitenplan op basis waarvan het HHNK noodpompen kan inzetten.

Wat willen we bereiken?

- Het realiseren van een zettingsvrij profiel op basis van grondverbetering: de werkgroep wil dat de veenondergrond zoveel als mogelijk wordt vervangen door een ondergrond van zand. Deze mogelijkheid is binnen het huidige formeel vastgestelde referentieontwerp aan de zuidkade aanwezig. Aan de westkade is dit vooral op basis van natuurwaarden in de Gouwzee niet het geval. Voor de westkade moet door voldoende voorbelasting een degelijke fundering ontstaan. De werkgroep streeft ook bij de westkade naar vervangen van de ondergrond door zand en wijkt daarmee af van het vastgestelde referentieontwerp.
- Het borgen van voldoende waterafvoer bij golfoverslag en extreme neerslag: de werkgroep wil

samen met HHNK aan de hand van de nog nader uit te werken watersysteemanalyse vaststellen welke maatregelen er binnen Marken aanvullend nodig zijn.

- De cultuurhistorische positie van Rozewerf aan de dijk zoveel als mogelijk behouden: de werkgroep heeft de inwoners van Rozewerf betrokken in haar activiteiten. Dit om zowel het veiligheidsaspect als de ruimtelijke kwaliteit te borgen. Hierbij is echter altijd de uitgangspositie: 'Safety first and quality too'.
- De dijkversterking mag geen afbreuk doen aan het functioneren van de KNRM: de werkgroep heeft nauw contact met de KNRM en bespreekt met hen en RWS zorgpunten als de stabiliteit van de hellingbaan, verzanding en andere zaken die een goede uitoefening van het reddingswerk in de weg staan.
- De dijkversterking moet met zo min mogelijk overlast worden uitgevoerd: te denken valt aan het beperken van geluid, trillingen en stof, het voorkomen en goed afhandelen van schades, het bij voorkeur werken vanaf het water en/of over de eigen werkzaamheden heen.
- De meekoppelkansen t.b.v. natuur en recreatie zo snel als mogelijk uitvoeren: hierbij vooral ook de aanlegvoorzieningen voor kleine bootjes aan de noordkade bij de Minnebuurt.
- De nagekomen meekoppelkans parkeren zuidzijde haven financieel mogelijk maken: het parkeren op het huidige zuidelijke havenhoofd kan dan worden verplaatst naar de ruimte die daar ontstaat ten gevolge van de buitendijkse versterking. Dit verbetert het aanzicht van de haven.
- Het borgen van tussentijds onderhoud: vanwege de slechte staat van de dijk is er uit het oogpunt van waterveiligheid tussentijds onderhoud nodig. De behoefte aan onderhoud is er ook inzake het veilig recreatief gebruik en de ruimtelijke kwaliteit. Te denken valt aan onkruidbestrijding en het herstel van straatwerk.

Hoe doen we dat?

- Samenwerking met zowel RWS als de huidige en toekomstige (onderhouds)aannemer(s):

de samenwerking met RWS en haar huidige onderhoudsaannemer ervaart de werkgroep tot nu toe als perfect. Dit geeft wat betreft de aanpak van RWS vertrouwen richting de uitvoering. De werkgroep dijkversterking wordt vanaf medio 2021 middels periodiek overleg met RWS en de aannemer betrokken tijdens de uitvoering van het project. Hierin bewaakt men de belangen van Marken en de veiligheid van haar inwoners.

- Samenwerking met HHNK als verantwoordelijke voor de waterafvoer en toekomstig beheerder van de omringdijk: deze samenwerking is de afgelopen jaren nogal stroef verlopen. Dit is bespreekbaar gemaakt en er is ondertussen vertrouwen dat dit verbetert.
- Samenwerking met de Gemeente Waterland: tot op heden is de gemeente alleen bij escalatie ingeschakeld. De contacten met de

werkgroep dijkversterking verliepen vooral via de voormalig burgemeester (mevrouw L. Kroon). Zij was portefeuillehouder voor de dijkversterking. Zij heeft zich bij diverse stakeholders met succes hard gemaakt om de zorgen van de werkgroep dijkversterking serieus te nemen. Ook heeft zij zich met succes ingezet voor de financiering van de meekoppelingen. Mevrouw Kroon is begin 2020 vertrokken.

- Samenwerking met bewonersgroepen en instanties: dit is geborgd door vertegenwoordigers van die groepen (bijvoorbeeld Rozewerf) en door instanties (bijvoorbeeld de KNRM) zitting te laten nemen in de werkgroep dijkversterking. Dit is aanvullend op de individuele contacten die zij hebben met RWS.

Onze opdracht

Namens de inwoners van Marken gesprekspartner zijn voor RWS, HHNK en hun aannemers. Via diverse communicatiekanalen blijven wij in verbinding met de inwoners en nemen hen mee in de voortgang en de te maken keuzes. Het behoeft geen uitleg dat iedere inwoner, bedrijf of instantie het recht heeft om zich ook individueel tot genoemde partijen te verhouden. Belangrijk is dat er zoveel als mogelijk met één mond wordt gesproken omdat is gebleken dat Marken hiermee sterker staat.

lijkt de werkgroep goed hierin tijdens de uitvoering samen op te trekken. Er zal in elk geval een nieuw aanspreekpunt moeten komen nu voormalig burgemeester Kroon deze rol niet langer vervult.

Hoe organiseren we dat?

De Eilandraad heeft deze opdracht gedelegeerd aan de werkgroep dijkversterking en wordt van de actualiteiten op de hoogte gehouden. In het geval van formele brieven of vereiste escalatie wordt het bestuur van de Eilandraad ingeschakeld om vervolgstappen vast te stellen. Tot begin 2020 is altijd eerst door de werkgroep geëscaleerd naar de toenmalige zeer betrokken burgemeester die de dijkversterking in haar portefeuille had. Er moeten nieuwe communicatielijnen naar de gemeente gelegd worden om eventuele escalatie tijdens de aanbesteding en/of uitvoering mogelijk te maken.

Raakvlakken met andere thema's

- Toerisme: detaillering recreatieve meekoppelkansen en toegang van omringdijk en haven(dijk) tijdens de uitvoering.
- Natuur en milieu: detaillering meekoppelkansen ten behoeve van de natuur en gebiedskennis inbrengen aangaande de werkplannen van de aannemer met betrekking tot het beschermen van de natuur tijdens de uitvoering.

Wat kost het en wat verwachten wij van de Gemeente Waterland?

Met de Gemeente Waterland verwacht de werkgroep een hernieuwde samenwerking. Daarbij wordt het op prijs gesteld als gemeentelijke beleidsambtenaren, indien van toepassing, proactief informatie delen. De praktijk is tot op heden dat de Eilandraad een overlegstructuur heeft met RWS en dat de gemeente dit op haar beurt eveneens heeft. Het

Visie voor Marken op voorzieningen

Marken mag zich, zoals eerder in dit document benoemd, verheugen in een goed voorzieningen-niveau. Dit is op Marken al decennia het geval en de Eilandraad doet er samen met alle betrokken partijen alles aan om dit in stand te houden. Het behoud van een goed niveau aan voorzieningen is essentieel voor de huidige en toekomstige leefbaarheid op Marken. In dit hoofdstuk lichten we enkele belangrijke elementen aangaande het voorzieningenniveau kort toe. Zodra de leefbaarheid op Marken met betrekking tot het mogelijk afbrokkelen van onderstaande voorzieningen in het geding komt zullen wij als Eilandraad in samenspraak met betreffende organisatie(s) in actie komen.

Dorpshuis Het Trefpunt

Het dorpshuis vormt één van de belangrijkste schakels in de sociale infrastructuur van Marken. Het Trefpunt biedt inwoners faciliteiten en activiteiten op het gebied van welzijn, zorg, cultuur en recreatie. Hiermee bevordert het dorpshuis de leefbaarheid van het dorp. Zie ook bijlage 3.

Bibliotheek

Vanwege bezuinigingen in het verleden heeft de Gemeente Waterland afscheid genomen van Bibliotheek Waterland. Hiervoor in de plaats is een overeenkomst aangegaan met Karmac en deze wordt op het moment van schrijven naar verwachting verlengd. De Eilandraad zet zich in voor het behoud van de bibliotheek als een belangrijke voorziening op Marken die mede bijdraagt aan de ontwikkeling van onze jongste inwoners.

Brandweer Marken

De huidige brandweerkazerne is gevestigd binnen de oude kern van Marken. Negentig procent van de uitrukken van de brandweer Marken is bedoeld voor acties buiten de bebouwde kom van Marken. Het ligt hierdoor voor de hand de brandweer uit te plaatsen naar een locatie aan de Walandweg of Kruisbaak-

weg vanwege de uitruksnelheid en de vermindering van zwaar verkeer binnen Marken. Het is van groot belang dat er voldoende jonge mensen op Marken beschikbaar zijn om als vrijwilliger deze voorziening in stand te houden. Zie ook bijlage 4.

De Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM)

De KNRM helpt en redt mensen in nood op het water. De vrijwillige redders en reddingboten zijn 24 uur per dag beschikbaar voor spoedeisende hulp en niet-spoedeisende hulp. Het is van groot belang voor de veiligheid van gebruikers van de wateren rondom Marken dat de KNRM en haar station op Marken op een kwalitatief goed niveau gehandhaafd blijft. Er moeten, net als voor andere lokale hulpverleningsorganisaties, voldoende (jonge) mensen op Marken beschikbaar zijn om als vrijwilliger dit soort voorzieningen in stand te kunnen houden. Dan moeten deze betrokken mensen ook de kans krijgen om op Marken te kunnen wonen.

Stichting AED Marken-Uitdam & EHBO Marken

Veel vrijwilligers die onderdeel zijn van de brandweer en de KNRM op Marken zijn tevens de sterkhouders achter vooral de Automatische Externe Defibrillator (AED). Ook de EHBO op Marken is nauw verbonden met de Stichting AED Marken-Uitdam. De EHBO Marken faciliteert met hun expertise tevens diverse evenementen die op het eiland worden georganiseerd. Te denken valt aan de jaarlijkse Havenfeesten, Koningsdag, sporttoernooien en vele andere zaken. Ook hier behoeft het geen toelichting dat deze organisaties uitsluitend opgebouwd zijn uit vrijwilligers. Voor behoud van de leefbaarheid op Marken zijn deze beide organisaties essentieel.

Speeltuin Marken

De Eilandraad heeft in 2004 vanuit haar werkgroep de Stichting Speeltuin Marken opgericht. De oude speeltuin aan de Zuiderzeeweg is vervolgens in 2005

opnieuw ingericht. Er is een goede samenwerking met de Gemeente Waterland aangaande onderhoud en veiligheid. De Eilandraad ondersteunt de Stichting Speeltuyn Marken in haar samenwerking met de gemeente.

Culturele- en sportverenigingen

De huidige samenwerking met en subsidieverlening vanuit de Gemeente Waterland voor verenigingen op het gebied van cultuur en sport is voldoende. Voor specifieke gevallen ziet de Eilandraad echter nog ruimte voor verbetering. Dit geldt eveneens voor de vergunningverlening voor diverse evenementen die deze verenigingen organiseren. Specifiek voor Muziekvereniging Juliana stelt de Eilandraad vast dat zij een belangrijke huurder zijn van dorps huis Het Trefpunt en van belang voor de muzikale vorming op Marken.

Hernieuwd dorpscafé

Met de huidige bouwplannen aan de Westerstraat is café 'The Flying Sailor' komen te vervallen. Hiervoor is op het moment van schrijven geen alternatief op Marken. Er is een grote behoefte aan een voorziening als een café. De terrassen op Marken voldoen maar voor een klein deel aan het invullen van die behoefte

en alleen in de zomermaanden. De Eilandraad wil de komst van een hernieuwd dorpscafé stimuleren.

Supermarkt

In 2021 is bekendgemaakt dat Albert Heijn (AH) de huidige vestiging van Deen Marken gaat overnemen. De Eilandraad is blij met deze ontwikkeling maar ziet erop toe dat deze AH vestiging voor inwoners van Marken een volwaardige supermarkt blijft. De Eilandraad ziet het als de verantwoordelijkheid van de Gemeente Waterland om een volwaardige supermarkt op Marken te behouden.

Geldautomaat

Met het nieuwe toiletgebouw op de algemene parkeerplaats op Marken is de geldautomaat voor de komende jaren zeker gesteld. Dit is niet alleen van belang voor de inwoners maar ook voor de bezoekers van Marken. De laatstgenoemde doelgroep draagt wezenlijk bij aan de exploitatie van de geldautomaat door de bank. Indien er onverhoopt plannen zijn om de geldautomaat te verwijderen rekent de Eilandraad erop dat de Gemeente Waterland hierover tijdig met haar in gesprek gaat.

Foto: Roel Ovinge Fotografie

Nawoord

Het schrijven van deze toekomstvisie is een leerzaam proces geweest. De positieve reacties op de toekomstvisie uit 2015 hebben de Eilandraad de motivatie gegeven wederom aan de slag te gaan. Voor en door haar werkgroepen. Zonder de input van hen, met elk een eigen expertise en relevantie, was het schrijven van dit document nooit gelukt. Het is dan ook niet meer dan passend om al onze hardwerkende vrijwilligers in de diverse werkgroepen te bedanken. Niet alleen voor hun input ten bate van deze toekomstvisie. Maar vooral vanwege de onvermoeibaarheid waarmee zij dagelijks bezig zijn om de leefbaarheid op Marken positief te beïnvloeden.

Wij hebben ingezet op zoveel mogelijk 'eigenaarschap van de inhoud' laten bij de werkgroepen. Zij zijn immers de experts op hun eigen onderwerp. Het doel is juist hun boodschap over te brengen aan de lezer. Natuurlijk was het nodig om stukken eenduidig te maken met behulp van een overzichtelijke structuur. Dit komt de leesbaarheid ten goede. Toch is alle inhoud die door hen bij ons is aangeleverd

verwerkt in deze toekomstvisie. Daarmee is ons doel bereikt.

De belangrijkste lezers van het document zijn wat ons betreft de inwoners van Marken en de Gemeente Waterland. De Eilandraad is er om de leefbaarheid voor inwoners zoveel als mogelijk te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Daarin is een nauwe samenwerking en een open dialoog met onze gemeente onmisbaar. De toekomstvisie 2021-2025 wil de Gemeente Waterland zo transparant als mogelijk laten zien waar wij (voor) staan en wat onze ambities zijn. Daarnaast willen wij de gemeente, op elk vlak waar dit nodig is, activeren om samen met ons te werken aan gezamenlijke doelen.

Wij sluiten af met een dankwoord aan al onze vrijwilligers en alle partijen die met ons samenwerken. Wat ons betreft geldt voor nu en in de toekomst: samen staan we sterk!

Jaap Boes en Martijn Visser
(Auteurs namens Stichting Eilandraad Marken)

Colofon

Auteurs

Jaap Boes (Adviseur Stichting Eilandraad Marken)

Martijn Visser (Communicatieadviseur Stichting Eilandraad Marken)

Redactie

Bestuur Stichting Eilandraad Marken

Werkgroepen Stichting Eilandraad Marken

Fotomateriaal

PEP productions (Pieter Peereboom)

Roel Ovinge Fotografie

Opmaak

Geertje Teerhuis

Druk

Reijnen Media

Bijlage 1

(samenvatting prioriteiten Eilandraad en inbreng betrokken partijen)

In onderstaande tabel zijn alle prioriteiten opgenomen zoals de Eilandraad deze heeft opgesteld voor de toekomstvisie voor de jaren 2021-2025. Er is een opsplitsing gemaakt naar de rol van de Eilandraad, te weten informeren, adviseren, verbinden en trekkerschap. Ook is benoemd wat de Eilandraad van de Gemeente Waterland en eventuele andere partijen verwacht.

Samenvatting prioriteiten Eilandraad en inbreng betrokken partijen

Visie werkgroep	Onderwerp	Rol Eilandraad			
		Informatie	Advies	Verbinden	Trekker
Algemeen					
Bestuur Eilandraad	Continueren activiteiten door middel van:	V	V	V	V
	* Intensivering participatie werkgroepen	V	V	V	V
	* Uitbreiding aantal bestuursleden	V	V	V	V
	* Training bestuursleden	V	V	V	V
	* Bewaken doelstelling en uitgangspunten	V	V	V	V
	* Contact en communicatie stakeholders	V	V	V	V
	* Contact en communicatie inwoners	V	V	V	V
	* Samenwerking met betrokken partijen				
PRIORITEITEN					
Werkgroep Wonen	Realiseren van woningbouw van minimaal	V	V	V	
	200 woningen voor een minimaal				
	inwonersaantal van 2200 inwoners				
Jeugdraad	Jeugd behouden voor Marken en laten				
	meedenken en participeren in onderwerpen				
	m.b.t. hun toekomst	V	V	V	V
	Extra aandacht voor drugs en alcoholproblemen	V		V	V

Verwachting van Gemeente Waterland	Verwachting van overige partijen
* Informatie m.b.t. beleid conform gemaakte afspraken kernraden convenant	* Periodiek overleg * Communicatie * Bereidheid tot samenwerking
* Periodiek overleg	
* Bieden van mogelijkheid tot inbreng (burgerparticipatie)	
* Begrip voor positie bestuur aangaande vergadertijden vrijwilligers	
* Informatie en advies	Indien gewenst:
* Begeleiding	* Periodiek overleg
* Ambtelijke ondersteuning	* Communicatie
* Realisatie van projecten	* Bereidheid tot samenwerking
* Waar nodig, financiële backup voor realisatie van het gewenste proces.	* Advies en ondersteuning bij informatievoorziening inwoners
* Advies, ondersteuning en begeleiding van de jeugdraad bij de activiteiten	* Periodiek overleg * Communicatie
* Budget ter realisering van de activiteiten met nadruk op drugs en alcohol bestrijding	* Bereidheid tot samenwerking

Visie werkgroep	Onderwerp	Rol Eilandraad			
		Informatie	Advies	Verbinden	Trekker
Alle werkgroepen	Alle acties ter continuering van onze huidige voorzieningen.	V	V	V	
	Prioriteit basisonderwijs en volledige kinderopvang	V		V	
OVERIGE					
Dijkversterking	Veiligheid voor alle inwoners	V	V	V	
Zorg en Welzijn	Onze ouderen en minder validen	V		V	
Natuur en Milieu	Handhaving biodiversiteit	V	V	V	
Toerisme	Beleid ter bevordering van kwaliteitstoerisme en daarmee de aantrekkelijkheid van toerisme voor alle betrokken partijen	V	V	V	
Mooi wonen op Marken	Marken promoten als prettige woonomgeving met als doelgroep jonge gezinnen	V		V	V

Verwachting van Gemeente Waterland	Verwachting van overige partijen
* Advies en ondersteuning	* Periodiek overleg
* Budget ter realisering van zaken	* Communicatie
* Advies, ondersteuning en faciliteren bij wettelijke procedures voor o.a. huisvesting	* Bereidheid tot samenwerking
* Vernieuwing en intensivering samenwerking	* Periodiek overleg
* Informatie delen	* Communicatie
* Benoemen contactpersoon gemeente	* Bereidheid tot samenwerking
* Daadkracht	* Periodiek overleg
* Initiatief en regie	* Communicatie
* Faciliteren langer thuis wonen	* Bereidheid tot samenwerking
* Open dialoog over problemen	* Periodiek overleg
* Samenwerking m.b.t. problemen	* Communicatie
* Budget ter realisering van zaken	* Bereidheid tot samenwerking
* Informatie delen over ontwikkelingen	* Periodiek overleg
* Genereren van kwantitatieve en kwalitatieve data	* Communicatie
* Budget beschikbaar stellen voor activiteiten	* Bereidheid tot samenwerking
* Medewerking en samenwerking voor promotie Marken als woonomgeving	* Periodiek overleg
	* Communicatie
* Budget beschikbaar stellen voor activiteiten	* Bereidheid tot samenwerking

Bijlage 2 (visiedocument toekomst wonen en zorg op Marken)

Visie Toekomst Wonen en Zorg op Marken (27 maart 2019)

In de afgelopen maanden zijn er vele gesprekken geweest met betrokkenen rond een mogelijke vitalisering van de zorg- en woonfunctie voor kwetsbare en zieke mensen op Marken.

Kernachtig: Hoe kunnen we een voorziening maken, die relevant is voor met name ouderen die zorg behoeven en die dan niet direct van het eiland af hoeven te gaan?

We bekijken de wensen en mogelijkheden op middellange termijn: 2030.

Belangrijke informatiebron is de enquête die in december 2018/januari 2019 gehouden is onder inwoners van Marken. Daarnaast zijn er onder meer rapporten van Alzheimer Nederland, Gemeente Waterland en GGD beschikbaar.

A Kernpunten in de politieke ontwikkelingen

- 1 Wonen en zorgen moeten zo goed mogelijk gekoppeld worden in zogenoemde woonzorgvoorzieningen.
- 2 De concurrentie op het terrein van de zorg, met name thuiszorg, zou moeten verdwijnen. Er moet een samenhangend aanbod zijn.
- 3 Burgerinitiatieven op dit terrein moeten bestuurlijk ondersteund worden.

B Behoeften op Marken

1 Uit onderzoek van de onderliggende gegevens van instanties blijkt dat de ziekte dementie op Marken toeneemt van 30 in 2015 naar 55 personen in 2030. Dat is een stijging van meer dan 80 %.

2 De uitslag van de enquête kan de gedachte onderbouwen van een voorziening die dichtbij en haalbaar dient te zijn. De enquête is ingevuld door 284 van de 815 huishoudens. Dat is 35% van het totaal, een representatieve steekproef.

Belangrijkste uitkomsten op de vraag: Wat willen de bewoners van Marken als ze zorg nodig hebben?:

- 90 % wil in de eigen leefomgeving oud worden en zonodig verzorgd worden. De onderbouwing ligt hier in de nabijheid van familie/mantelzorgers, de 'veilige' omgeving en de langdurige (vaak levenslange) betrokkenheid op 'het vertrouwde' dat wordt versterkt door 'het eilandgevoel'.
- 75 % van de 50-plussers ervaart kwetsbaarheid met het oog op gezondheid in de toekomst. Samengevat: 'We worden wel ouder, maar wat is de kwaliteit?'
- 58 % denkt aan verhuizing uit huur- of koopwoning als ze oud worden. Met name vertrek uit koopwoning naar gelijkvloerse voorziening wordt door 42 % aangegeven. Samengevat: Er is duidelijk behoefte aan aangepaste woonvoorzieningen (huur en gelijkvloers).
- 51 % ervaren dat ze kwetsbaar zijn, als ze ouder worden. Samengevat: 'Er is een groot bewustzijn van kwetsbaarheid en een onzeker gevoel over de toekomst'.
- 41 % denkt wel (enige) zorg nodig te hebben. Nu wordt vooral gebruik gemaakt van familie/buren (informele hulp) en van de thuiszorg. Opmerking: de informele hulp staat onder druk door arbeidsparticipatie van de volwassen kinderen (mannen en vrouwen) van de doelgroep 50-plus. In de toekomst zal er meer een beroep gedaan worden op de formele zorg, zoals de thuiszorg.
- Tenslotte een waarneming, die niet direct cijfermatig ontleend kan worden aan de enquête, maar wel zijdelings genoemd wordt: 'De huizen in het historische deel van Marken, zijn slecht ingericht op ouderen met gebreken en kunnen ook moeilijk aangepast worden of met hoge kosten.'

C Diverse stakeholders

1 De gemeente heeft aangegeven dat ze positief welwillend staan tegenover initiatieven op dit terrein. Met name de verantwoordelijkheid voor zorg, leefbaarheid en bestrijding van eenzaamheid geven de legitimatie voor de ontwikkeling van 'Verzorgd wonen', zeker wanneer er sprake is van eigen initiatief van bewoners. Dit is beleid, dat ook op nationaal niveau in de politiek wordt uitgedragen en in de komende jaren verder gestalte zal moeten krijgen.

2 Vanuit zorgverlener Evean (vastgoedontwikkeling) wordt aangegeven dat er voldoende geld is in de markt om te gaan investeren. Er zijn ook voorbeelden aangereikt zoals Westerwatering Zaandam, waar een concept van Verzorgd Wonen gestalte heeft gekregen (onder meer gemeente Zaanstad, woningcorporatie Parteon en Evean).

3 Het is duidelijk geworden dat we niet met een woningcorporatie in zee kunnen gaan. De drie instellingen (Wooncompagnie, Woonzorg en Intermaris) willen niet investeren op Marken. Dat betekent dat de enige weg die van private vastgoedontwikkeling met zorgaanbieders is.

D Wat willen we bereiken

1 We streven naar een voorziening voor 10-15 mensen met dementie (WLZ/WMO) in een concept als 'de Herbergier', waarbij ook gedacht moet worden aan een vorm van dagopvang voor de groep mensen met beginnende dementie. Hierbij is een belangrijke rol voor vrijwilligers weggelegd.

2 Een thuiszorg 24-uurs post voor alle mensen op Marken, die thuiszorg nodig hebben. Een 'ontschot' model, dus samenwerking en geen concurrentie tussen thuiszorg aanbieders. Met Buurtzorg zijn hiervoor gesprekken op gang gebracht.

3 Appartementen voor mensen, die potentieel zorg nodig gaan hebben. Dus een woonfunctie in kleine appartementen met domotica voorzieningen. Zo mogelijk gecombineerd met jongerenappartementen (2 of 3 bouwlagen).

4 Kamer(s) voor respijtzorg en hospicefunctie gerund door thuiszorg en vrijwilligers.

E Waar?

Dit samenhangende project kan het best gerealiseerd worden op de plaats van de huidige jongerenwoningen aan de Hoogkamplaan, waarbij de locatie aan het Zereiderpad ook nog een optie is voor een voorziening als 'De Herbergier'. Dit voor zover de Provinciale Regionale Verordening ontwikkelingen op die locatie toestaat.

Bijlage 3 (Dorpshuis Het Trefpunt)

De totstandkoming van het dorpshuis vond plaats in 1964. In dat jaar schreef het college van burgemeester en wethouders een brief aan het ministerie van Maatschappelijk Werk waarin stond dat het bestaande verenigingsgebouw, dat dateerde uit 1953, te klein van opzet was geworden. Het gebouw voldeed in allerlei opzichten niet langer aan de gestelde eisen. Dit heeft geresulteerd in de nieuwbouw van dorpshuis 'Het Trefpunt' in 1977.

Het Trefpunt is een huurder van Wooncompagnie. In 2010 heeft er een verbouwing en uitbreiding van het gebouw plaatsgevonden. Hierin was het realiseren van een fitnessruimte het belangrijkste onderdeel. Nog altijd wordt er structureel gewerkt aan de optimalisering van het gebouw ten behoeve van haar gebruikers. Tot op heden is Het Trefpunt, met behulp van vele vrijwilligers, in staat geweest een breed scala aan activiteiten te organiseren met een veelal sluitende exploitatie.

Het dorpshuis vormt één van de belangrijkste schakels in de sociale infrastructuur van Marken. Het Trefpunt biedt inwoners faciliteiten en activiteiten op het gebied van welzijn, zorg, cultuur en recreatie. Hiermee bevordert het dorpshuis de leefbaarheid van het dorp. Dit alles is gerealiseerd door:

- de bezetting van dorps huis Het Trefpunt te optimaliseren met verhuur van ruimtes en het aanbieden van activiteiten die aansluiten bij de missie en het doel;
- het beheer van het dorps huis professioneel en afdoende te organiseren door te zorgen voor begeleiding van vrijwilligers en naleving van beheerregels;
- de realisatie van een exploitatie die duurzaam en financieel gezond is;
- een stabiel en voldoende bezet bestuur dat zich richt op netwerken, beheren, faciliteren en initiëren.

Het doel voor de nabije toekomst is het handhaven van de functie als centrale ontmoetingsplaats. Een multifunctionele, verbindende en prettige plek voor alle inwoners van Marken en Waterland. Daarnaast ook een duurzame plek met eigentijdse voorzieningen die goed toegankelijk en breed beschikbaar zijn. Dorps huis Het Trefpunt wil:

- ruimte bieden voor sociaal-culturele en sportieve activiteiten;
- een dynamische programmering waarmee jong en oud van het dorps huis profiteren;
- het verenigingsleven faciliteren en samenwerkingen aangaan;
- laagdrempelige activiteiten organiseren;
- de deelname van kwetsbare groepen bevorderen;
- de exploitatie versterken door andere (commerciële) partijen te betrekken.

Bovenstaande zaken wil het dorps huis bereiken door deze zo goed als mogelijk te faciliteren. De nieuwe, vergrote fitnessruimte is bijvoorbeeld zeven dagen per week geopend. Er is een gevarieerd activiteiten-aanbod en er worden bijeenkomsten, cursussen en andere activiteiten georganiseerd. Hier horen ook overkoepelende activiteiten op het gebied van cultuur en ontspanning bij.

Verenigingen, personen en organisaties kunnen ruimtes in Het Trefpunt huren. De drempel qua toegankelijkheid is laag. De standaarden wat betreft veiligheid, hygiëne en klantvriendelijkheid zijn hoog. Er wordt meegedacht met nieuwe ideeën en het dorps huis is maatschappelijk actief. Het Trefpunt werkt actief samen met organisaties in het maatschappelijk domein. De Gemeente Waterland ondersteunt dit soort initiatieven. Een goed voorbeeld is hierin WelzijnWonenPlus.

Het dorps huis beoogt mensen met elkaar te verbinden. Het biedt vrijwilligers een plek waar talenten gecreëerd en tot ontplooiing kunnen komen. Het Trefpunt biedt scholieren stageplekken aan. Dit alles wordt tot slot gedaan vanuit een gezonde financiële huishouding. De exploitatie wordt mogelijk gemaakt door maatschappelijke en commerciële verhuur, een fitnessruimte, baromzet en projectsubsidies vanuit fondsen en andere organisaties.

Bijlage 4 (Brandweer Marken)

In 1950 is de vrijwillige brandweer op Marken opgericht. Zij zijn onderdeel van de veiligheidsregio Zaanstreek Waterland (VRZW) en worden gemiddeld zestien keer per jaar gealarmeerd voor het redden van mens en dier, het bestrijden van brand en het verlenen van hulp bij ongevallen en ijsincidenten.

Successen tot nu toe

- Een hecht en gedreven team van vrijwilligers;
- Tot nu toe 24/7 dekking kunnen garanderen;
- De VRZW kunnen overtuigen van de noodzaak van een blusvoertuig met voldoende bluscapaciteit op Marken en daarmee de kleinere variant (minder blus- en manschappencapaciteit) uit het dekkingsplan laten schrappen.

Vrijwilligers

Het werven en behouden van voldoende vrijwilligers is moeilijk. Het probleem is tweeledig: er zijn weinig vrijwilligers overdag beschikbaar (weinig werkgelegenheid op Marken) en het is lastig om jonge aanwas te behouden (beschikbaarheid starterswoningen). We hebben in de afgelopen vijf jaar drie voorbeelden van jonge opgeleide vrijwilligers die de post verlaten omdat er geen huisvesting op Marken beschikbaar is. Een leefbaar dorp met voldoende woningen, een basisschool en supermarkt is voor onze post van levensbelang. Ook zitten wij te denken aan voorrang voor brandweervrijwilligers bij de toekenning van (sociale) huurwoningen.

Locatie kazerne

Het overgrote deel van de incidenten vindt buiten de oude kern van Marken plaats. Wij verliezen veel kostbare tijd bij het verlaten van de oude kern vanaf de huidige kazernelocatie. Een kazerne buiten de oude kern zoals bijvoorbeeld De Klapperhoutjes of de loodsen nabij de Kruisbaakweg / Boxenring zou onze voorkeur hebben.

Bereikbaarheid

Tijdens de grote brand op de Kets bleek de bereikbaarheid van de oude kern een groot probleem. Voertuigen van naburige korpsen hadden veel moeite om het incident te bereiken. De smalle bruggen, verkeerd geparkeerde auto's, bestelbusjes van koeriersdiensten en ladende/lossende vrachtauto's zorgden voor veel oponthoud.

Op korte termijn zien wij graag een derde ontsluitingsweg alleen bestemd voor hulpdiensten over het "Burgermeester-bruggetje" gerealiseerd worden. Ons voorstel is om het bestaande voetpad en de brug te verbreden en te voorzien van een automatische paal inclusief camera met kentekenherkenning om misbruik van de derde ontsluiting te voorkomen. Ook wanneer er in de toekomst gekozen wordt voor een kazerne buiten de oude kern biedt deze oplossing altijd snel toegang tot de oude kern.

Waterhuishouding

Een ander groot probleem waar we bij de brand op de Kets tegenaan liepen was de beschikbaarheid van

bluswater. De grote hoeveelheid waterplaten en ondiepe sloten resulteren in een zeer slechte doorstroming en een tekort aan bluswater. Graag zouden wij zien dat er een gedegen onderhoudsplan komt waar ook naar wordt gehandeld. Wij realiseren ons dat niet alle sloten in beheer zijn van de Gemeente Waterland maar zijn van mening dat de gemeente hier wel een grote rol in kan spelen.

Speerpunten

Onze speerpunten voor de komende jaren zijn:

1. Behoud vrijwilligers: in overleg met de Gemeente Waterland en de VRZW tot een aanpak komen om vrijwilligers te werven en te behouden. Zonder nieuwe vrijwilligers kan de post niet blijven bestaan;
2. Bereikbaarheid oude kern: met de Gemeente Waterland de bereikbaarheid van de oude kern voor in ieder geval hulpdiensten verbeteren door het realiseren van een derde ontsluitingsweg;
3. Locatie kazerne: met de Gemeente Waterland en de VRZW op zoek naar een meer toekomstbestendige locatie voor de kazerne.

Bijlage 5 (KNRM)

Foto: Roel Ovinge Fotografie

KNRM Station Marken bestaat sinds mei 1987

Een zware storm op Hemelvaartsdag 1983, waarbij op het IJsselmeer tien slachtoffers te betreuen waren, was voor de Watersportvereniging Marken aanleiding om in actie te komen. Met hulp van het gemeentebestuur van Marken nam men het initiatief tot oprichting van een eigen reddingdienst, de Stichting Marker Reddingboot (S.M.R.).

De Koninklijke Noord- en Zuid-Hollandse Redding Maatschappij (KNZHRM) zorgde voor de nodige ondersteuning. Per 1 januari 1990 werd Marken een officieel reddingstation van de KNZHRM. Een jaar later fuseerden de KNZHRM en de KZHMRS tot de KNRM.

Inmiddels wordt er per jaar meer dan honderd keer uitgevaren voor in nood verkerende mensen en schepen. De vloot van KNRM Station Marken bestaat uit twee reddingboten.

De bemanning bestaat uit schippers, plaatsvervangend schippers, opstappers en aankomend-opstappers (nog in opleiding). Daarnaast is er een Walploeg, die de meest uiteenlopende werkzaamheden verricht. Elk KNRM-station staat onder leiding van een lokaal bestuur, een Plaatselijke Commissie. Zij hebben tot taak alle organisatorische en bestuurlijke zaken te regelen.

WAT DOET DE KNRM?

De Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM) helpt en redt mensen in nood op het water. De vrijwillige redders en reddingboten zijn 24 uur per dag beschikbaar voor spoedeisende hulp en niet-

spoedeisende hulp. Op basis van goed zeemanschap verleent de KNRM hulp op het water aan een ieder die hierom vraagt. KNRM redt en helpt, kosteloos. Sinds 1824 en dat blijft zo.

REDDEN! DAG EN NACHT! ONDER ALLE OMSTANDIGHEDEN! SNEL! PROFESSIONEEL! KOSTELOOS!

IJsreddingen

Door KNRM Station Marken werd de procedure IJsreddingen ontwikkeld, inmiddels breed gedragen door o.a. diverse veiligheidsregio's. Door Station Marken werden speciale procedures en oefeningen ontworpen om veilig te werk te kunnen gaan.

Bij grote drukte op het ijs wordt door de KNRM-bemanning samen met de Brandweer en leden van de EHBO het "IJsreddingsteam" gevormd, opererend vanuit het KNRM-boothuis op Marken.

TOEKOMST

Dagelijks wordt vanuit het KNRM-hoofdkantoor en Station Marken gewerkt aan continuering van de activiteiten en optimalisering van de dienstverlening. Onderdeel daarvan is het KNRM Vlootvernieuwingsplan 2020-2035.

In de periode 2020-2035 wordt het merendeel van de vloot en ook het rijdende materieel vervangen, waaronder de "Frans Verkade" en de "Hendrik Jacob".

De KNRM is geen overheidsdienst, maar een zelfstandige organisatie met een eigen financiering, die in stand wordt gehouden door donaties, giften en nalatenschappen.

Zo werd in 1997 de "Frans Verkade" geschonken door mevrouw W.L. Verkade-Clark en vernoemd naar haar overleden echtgenoot; de "Hendrik Jacob" werd in 2004 geschonken door wijlen de heer H.J. van de Stadt. Er wordt derhalve naar gestreefd ook de nieuwe boten te financieren vanuit schenkingen of sponsorgelden. Vanzelfsprekend, zal ook Station Marken trachten hier door middel van fondsenwervingsactiviteiten aan bij te dragen.

Bemanning van station Marken

KNRM Station Marken is altijd op zoek naar nieuwe Redders op het water, teneinde 24/7 beschikbaar te kunnen blijven garanderen. Ben je tussen de 18 en 45 jaar, vooral overdag beschikbaar en woon of werk je op Marken? Neem dan gerust eens contact op. KNRM biedt een uitgebreide opleiding om te leren varen en helpen met moderne reddingboten. In een team van vrijwilligers wordt samengewerkt om noodsituaties op te lossen.

Meer informatie op: www.knrm.nl/reddingstations/marken en www.knrm.nl.